

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana varat. Tapani Virkkunen sekä jäseninä: sivutuotemestari Leo Forstén, toimitsija Sven Friberg, hallitussiht. Esko Katajarinne, dipl.ins. Sven-Åke Lemström, varat. Jarl Nyman, fil. maist. Victor Procopé, kivityömies Vilho Riipinen ja asentaja Eero Sainio. Varapuheenjohtajaksi valittiin jäsen Procopé (17. 1. 121, 123 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja Ruben Granqvist (17. 1. 122 §).

Palkkalautakunnan kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30 lautakunnan toimiston huoneistossa. Juhla- ja pyhäpäivien vuoksi tehtiin kokousaikoihin eräitä muutoksia (3. 1. 121 §, 17. 1. 125 §, 27. 3. 897 §, 24. 4. 1 133 §, 5. 6. 1 465 §, 31. 7. 1 884 §, 18. 12. 3 014 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävinä kokousta seuraavan viikon torstaina (17. 1. 126 §).

† Lautakunnalla oli kertomusvuonna 45 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 3 024 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 885.

Palkkalautakunnan toimisto. Lautakunta päätti hyväksyä v:n 1956 virkaluettelon painettavaksi (14. 2. 501 §, 19. 6. 1 544 §).

Palkkalautakunnan v:n 1957 talousarvioehdotus lähetettiin kaupunginhallitukselle (22. 5. 1 341 §).

Merkittiin tiedoksi lautakunnan käytössä v. 1955 olleiden tilien asema samoin kuin kertomusvuoden tilien asema 30. 6. ja 30. 9. (17. 1. 127 §, 10. 7. 1 733 §, 9. 10. 2 343 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että paitsi eräille v:n 1955 palkkatileille tarvittavia lisämäärärahoja lautakunnan käytössä oleville kertomusvuoden tileille myönnettäisiin lisämäärärahoja seuraavasti: Leskieläkkeet 50 milj. mk, Sijaispalkat virkavapaus-tapauksissa 500 000 mk ja 1 milj. mk sekä Palkkiot 59 400 mk ja Siivoaminen 96 729 mk (28. 8. 1 994 §, 18. 9. 2 160 §, 30. 10. 2 570 §, 18. 12. 3 019 §).

Puh.joht. Virkkuselle päätettiin myöntää 80 000 mk, toim. pääll. Ståhlbergille 72 000 mk ja vs. siht. Kankkuselle 51 000 mk neuvottelupalkkioina vuoden alkupuolella käydyistä neuvotteluista (11. 9. 2 102 §), sekä samoin Virkkuselle 61 000 mk, Ståhlbergille 117 000 mk, Kankkuselle 23 000 mk ja sairaalatarkastaja Reino Oksaselle 20 000 mk vuoden jälkipuolella käydyistä neuvotteluista (18. 12. 3 019 §).

Neuvotteluvaltuudet. Lautakunta päätti peruuttaa entiselle puheenjohtajalle Väinö Sipilälle annetut neuvotteluvaltuudet ja siirtää ne puh.joht. Virkkuselle (17. 1. 241 §).

Puheenjohtajalle ja vs. toim.pääll. Aimo Kankkuselle päätettiin myöntää yleinen neuvotteluvaltuus toistaiseksi (27. 3. 895 §).

Palkkalautakunta päätti oikeuttaa puh.joht. Virkkusen, toim. pääll. Ståhlbergin ja vs. siht. Kankkusen toimimaan kaupungin neuvottelijoina vastaisissa neuvotteluissa sekä keskenään sopimaan, kutka kulloinkin hoitaisivat neuvottelut (30. 10. 2 545 §).

Sihteerin ym. tehtävien hoitoa koskevat järjestelyt. Tp. sihteerin Juha Keso määrättiin viransijaisena hoitamaan lautakunnan sihteerin tehtäviä 1. 3. lukien sekä oikeutettiin nostamaan hoitamansa viran mukainen palkka (6. 3. 706 §).

Palkkalautakunta päätti määrätä väestönsuojelutoimiston hallinnollisen apulaisen

Väinö Heinikaisen hoitamaan viransijaisena palkkalautakunnan tp. sihteerin Keson viransijaisuutta niin pian kuin hän voi ottaa viran vastaan, kuitenkin 31. 3. saakka 24. palkkaluokan mukaisella palkalla, minkä lisäksi hänet oikeutettiin saamaan palvelusvuosiaan vastaavat ikälisät (13. 3. 753 §).

Lautakunta päätti merkitä tp. sihteerin Keson viransijaisuuden päättyväksi 9. 4. 1956, sekä määrätä hovioik. ausk. Heinikaisen hoitamaan tp. sihteerin tehtäviä 1.—9. 4. 1956 välisenä aikana ja myönsi hänelle oikeuden saada 24. palkkaluokan mukaisen palkan ikälisineen sekä edelleen määrätä Heinikaisen hoitamaan työläisasiainhoitajan tehtäviä viransijaisena 10. 4.—31. 5. 1956 välisenä aikana samoilla palkkaeduilla kuin edellä mainittiin (10. 4. 981 §).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös, jolla palkkalautakunnan sihteeri Olavi Kaattari oli määrätty hoitamaan apulaiskaupunginsihteerin virkaa 1. 4. — 31. 12. 1956 välisen ajan sekä todettiin, että lautakunta oli jo 20. 12. 1955 myöntänyt siht. Kaattarille palkatonta virkavapautta kertomusvuoden alusta lukien toistaiseksi (10. 4. 983 §).

Lisäksi palkkalautakunta päätti määrätä hovioik. ausk. Heinikaisen, edellyttäen, että väestönsuojelulautakunta puoltaa hänelle jatkettua virkavapautta, edelleen v:n 1957 alusta hoitamaan palkkalautakunnan toimiston työläisasiainhoitajan viransijaisuutta 27. palkkaluokan mukaisella palkalla toistaiseksi ja kauintaan vuoden loppuun tai kunnes viran vakainainen haltija palaa sitä hoitamaan, määrätä hovioik. ausk. Keson edelleen hoitamaan lautakunnan tp. sihteerin virkaa v:n 1957 alusta toistaiseksi, kuitenkin kauintaan vuoden loppuun ja määrätä toim.apul. Gertrud Tammion hoitamaan palkkalautakunnan 14. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaa toistaiseksi, kuitenkin kauintaan vuoden loppuun (27. 11. 2 777 §).

Jatkettua palkatonta virkavapautta myönnettiin siht. Kaattarille apulaiskaupunginsihteerin viran hoitamista varten 1. 1. 1957 lukien toistaiseksi, kuitenkin enintään niin kauaksi aikaa kuin hän hoitaa sanottua virkaa. Samalla päätettiin määrätä työläisasiainhoitaja Kankkunen hoitamaan palkkalautakunnan sihteerin virkaa viransijaisena toistaiseksi ja kauintaan v:n 1957 loppuun sekä oikeutettiin hänet nostamaan hoitamansa viran mukainen palkka (18. 12. 3 015 §).

Toimiston viranhaltijat ym. V:n 1957 ajaksi päätettiin edelleen palkata toimistoon lähetti tilin Muut palkkamenot määrärahoja käyttäen (18. 12. 3 016 §).

Eräille toimiston henkilökuntaan kuuluville myönnettiin sairauslomaa täysin palkkaeduin (30. 4. 1 193 §, 15. 5. 1 289 §, 31. 7. 1 840 §, 16. 10. 2 420 §, 18. 12. 3 018 §). Merkittiin tiedoksi toim. pääll. Ståhlbergin sairausloman aikana viran hoitoa varten suoritettut järjestelyt (21. 2. 568 §, 10. 4. 980 §). Toimiston henkilökunnan kesälomat vahvistettiin (22. 5. 1 343 §). Eräitä henkilökunnan ylityölaskuja hyväksyttiin (3. 1. 112 §, 10. 7. 1 732 §, 9. 10. 2 342 §, 18. 12. 3 013 §).

Päätettiin päivä- ym. lehtien tilaamisesta toimistoon v:ksi 1957 (2. 10. 2 239 §).

Huoneisto. Kaupunginhallitukselle ilmoitettiin, että revisiotoimisto oli luovuttanut palkkalautakunnan käyttöön 15.8 m²:n suuruisen huoneen, minkä johdosta asianomaisille kertomusvuoden ja v:n 1957 siivous- ja vuokratileille anottiin tarvittavia lisämäärärahoja (25. 9. 2 203 §).

Tiedotusasioita, kiertokirjeitä ym. Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus sen 29. 12. 1955 tekemästä päätöksestä, että kaupunginvaltuuston kaupungin viranhaltijoille myöntämä 25 000 mk:n suuruinen korvaus maksettaisiin vakinaisille ja tilapäisille viranhaltijoille vielä ko. vuoden aikana suorittaen korvauksesta 30 %:n pidätys ja muutoin noudattaen samoja periaatteita, joita valtiolla oli noudatettu sen maksaessa viran- ja toimienhaltijoille myönnettyä 10 000 mk:n korvausta (3. 1. 118 §).

Suomen Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston yleiskirje kaupunkien ja kauppalain viranhaltijain palkkojen tarkistamisesta merkittiin tiedoksi (7. 2. 420 §).

Samoin merkittiin tiedoksi lääkintöhallituksen kiertokirjeet, jotka koskivat 10 000 mk:n kertasuorituksen maksamista muille kuin valtion varsinaisille virkamiehille: kätöille, terveyssisarille ym., joiden palkkaukseen valtio ottaa osaa, maksettavat kertasuoritukset korvattaisiin valtion varoista siinä suhteessa kuin laki ja asetus tai sopimus kulloinkin edellytti (14. 2. 479 §).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus, että 1. 3. alkaneesta yleislakosta johtuvan tilanteen vuoksi virastojen päälliköt saivat tarvittaessa oikeuttaa ne viranhaltijat, joilla oli niin pitkä matka virkapaikoilleen, ettei kaupunginhallituksen yleisjaosto voi-

nut kohtuudella katsoa matkaa tehtäväksi jalkaisin, käyttämään vuokra-autoa virastoihin tullessaan samoin kuin kotimatkoihinsa (6. 3. 703 §, ks. I osan s. 128).

Yleislakon lopettamista koskevan sopimuksen mukaisten korotusten myöntämistä kaupungin viranhaltijoille ja työsopimussuhteessa kuukausipalkalla oleville toimihenkilöille koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti hyväksyä puheenjohtajan ja sihteerin toimenpiteet sekä esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että 1) 1. 4.—30. 6. 1956 väliseltä ajalta viranhaltijoille maksettaisiin erillinen 2 400 mk:n korotus kuukaudessa, 2) virkasäännön 21 § muutettaisiin 1. 7. lukien esityksen mukaisesti, 3) ao. lauta- ja johtokuntia kehoitettaisiin järjestämään työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkat samasta ajankohdasta alkaen vastaavien viranhaltijoiden palkkojen tasolle, 4) henkilökohtaista palkkaa samoin kuin sopimuspalkkaa saaville viranhaltijoille suoritettaisiin erillinen 2 400 mk:n suuruinen korotus kuukaudessa 1. 4. alkaen, 5) viranhaltijajärjestöille varattaisiin vielä myöhemmässä vaiheessa mahdollisuus neuvotteluihin asiassa nyt tehdystä ratkaisusta huolimatta, sekä että 6) kaupunginvaltuuston 29. 6. 1950 tekemän päätöksen määräys palkkojen indeksisidonnaisuudesta todettaisiin lakanneeksi 31. 12. 1955, mutta että valtion omaksuman käytännön mukaisesti kaupungin viranhaltijoille edelleenkin suoritettaisiin vastaava korotus, kunnes asiasta ehkä toisin päätettäisiin (5. 6. 1 463 §, kunn. as. kok. n:o 96, 97).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös 14. 6. valtuuston 13. 6. tekemän, 2 400 mk:n suuruisen korotuksen maksamista viranhaltijoille koskevan päätöksen täytäntöönpanosta (19. 6. 1 600 §).

Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuuston 13. 6. 1956 tekemän päätöksen edellyttämä 2 400 mk:n perusmääräinen korotus kuukaudelta maksettaisiin alle 18-vuotiaille työsopimussuhteessa kuukausipalkalla oleville henkilöille samoin kuin kuukausipalkkaa nauttiville harjoittelijoille 1 600 mk:n suuruisena 1. 4. 1956 alkaen (10. 7. 1 694 §).

Virkasäännön palkkausta koskevien kohtien muuttaminen. Neuvottelut kaupungin ja kaikkien neuvottelukelpoisten viranhaltijajärjestöjen kesken aloitettiin 13. 10. 1956 niiden kuoppakorotusvaatimusten pohjalta, joita eri tahoilta oli esitetty. Tällöin asetettiin työvaliokunta, joka sai tehtäväkseen edelleen kehitellä palkankorotusasiaa, koska tähän nähden oli esitetty useita toisistaan poikkeavia ehdotuksia. Kaupungin taholta valmistettiin uusi ehdotus, joka periaatteessa seurasi Virkamiesyhdistyksen esittämiä suuntaviivoja aiheuttamatta kuitenkaan niin suuria korotuksia kuin tämä oli esittänyt. Nousu heinäkuun teoreettiseen palkkatasoon, joka valtiolla vaihteli 18.70 %:n ja 6.65 %:n välillä, oli vastaavasti 18.01 %:n ja 6.69 %:n välillä. Markkamääräisesti merkitsi laadittu ehdotus ala- ja keskiryhmissä hieman suurempia korotuksia kuin mitä valtiolla tuli tapahtumaan. Kaupungin ehdotus esitettiin virallisissa neuvotteluissa 8. 12. viranhaltijajärjestöille, jotka tällöin ilmoittivat voivansa tässä vaiheessa puoltaa sen hyväksymistä. Poikkeuksen teki Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö, jonka edustajat, ilmaistuaan erivän mielipiteensä, poistuivat neuvotteluista jo keskustelujen alkuvaiheessa. Palkkataulukon uusimisen yhteydessä kiintyi huomio myös siihen seikkaan, että valtion viranhaltijain alku- ja loppupalkkojen ero oli entisestään kasvanut vaihdellen 25.5 %:sta 38 %:iin. Kun kaupungin maksamien ikälisien yhteismäärä oli ollut vain 25 %, oli vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi prosenttimäärää jonkin verran korotettava. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen valtuustolle esitettäväksi, että virkasäännön 21 §:n 1 mom. sekä 25 §:n 1 mom. muutettaisiin ehdotuksen mukaisesti sekä että valtuusto toteaisi, että mainittujen muutosten aiheuttamiin palkkoihin sisältyivät myös kaikki tähän mennessä myönnetty indeksikorotukset (11. 12. 2 904 §).

Palkkauksen uudelleenjärjestelyssä tapahtuneiden virheiden korjaaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli 17. 7. lähettänyt palkkalautakunnalle kirjelmän, jossa esitettiin, että ryhdyttäisiin kiireellisesti neuvotteluihin palkkauksen uudelleenjärjestelyn yhteydessä joulukuussa 1955 tapahtuneiden virheiden korjaamiseksi. Neuvottelujen alussa järjestö jätti yksityiskohtaisen ehdotuksen, jossa oli vertauskohteena käytetty Turun kaupungin viranhaltijoilleen maksamia palkkoja. Kaupungin edustajat vuorostaan tekivät ehdotuksen palkkataulukon uudelleen järjestämiseksi, koska tällainen järjestely valtiollakin oli suoritettu. Järjestöjen ja kaupungin edustajien kesken syntyi erimielisyyttä siitä, kumpi kysymys oli ratkaistava ensisijaisena. Tämän jälkeen Keskusjärjestö oli esittänyt, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin neuvottelun aikaansaamiseksi palkkauksessa

havaittujen virheiden tarkistamista silmälläpitäen. Vastausta pyydettiin 8. 12. 1956 mennessä, jotta välttyttäisiin järjestöillisiltä toimenpiteiltä. Tämän johdosta antamassaan lausunnossa palkkalautakunta totesi, että koska se valtuuston päätös, johon Keskusjärjestökin viittasi, perustui valtion viranhaltijain palkkauksessa tapahtuneisiin muutoksiin, myös mahdollisia uusia kuoppakorotuksia harkittaessa oli otettava huomioon ne valtion palkkajärjestelmän muutokset, jotka neuvotteluvaiheessa jo olivat tiedossa. Kun Keskusjärjestön vaatimaa yleistä 5 %:n tasokorotusta ei voitu pitää toteuttamiskelpoisena ja myös Keskusjärjestön laatima uusi taulukko olisi merkinnyt täydellistä poikkeamista kaupungin tähänastisesta palkkausjärjestelmästä, kaupungin neuvottelijat ilmoittivat, että kuoppakorotuskysymyksiä harkittaessa tulitaisiin kiinnittämään huomio sellaiseen palkkaluokituksen uudelleen järjestelyyn, mitä kaupungin edustajien taholta oli esitetty. Tällöin Keskusjärjestön edustajat poistuivat kokouksesta, mutta muiden työvaliokunnassa edustettuina olleiden järjestöjen kanssa jatkettiin neuvotteluja. Niihin olisi Keskusjärjestöllä ollut tilaisuus milloin hyvänsä osallistua. Näin ollen palkkalautakunta päätti esittää, että Keskusjärjestölle olisi ilmoitettava, että se on jatkuvasti oikeutettu osallistumaan neuvotteluihin samalla tavoin kuin muutkin viranhaltijajärjestöt (11. 12. 2 905 §).

Palkkoja, palkkioita ym. koskevat asiat. Helsingin Lääkäriyhdistyksen anomuksen johdosta, joka koski yleiseen lääkäripäivystykseen osallistuvien *lääkäreiden palkkioiden* korottamista, palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, 1) että varattomien potilaiden luokse tehtävät kotikäynnit korvattaisiin lääkäreille seuraavasti: päiväkäynti 1 000 mk ja yöllä klo 20.00—8.00 välisenä aikana suoritettu kotikäynti 1 500 mk, joihin palkkioihin tulisivat lisäksi autokyytimaksut, 2) että ko. palkkiot suoritettaisiin samansuuruisina myöskin kaupungin palveluksessa oleville aluelääkäreille, 3) että sunnuntai-päivystyksestä maksettava korvaus korotettaisiin 5 000 mk:aan ja 4) että korotetut palkkiot otettaisiin käytäntöön sen jälkeen, kun asia on saanut lopullisen ratkaisun (17. 7. 1 764 §, 31. 7. 1 850 §).

Sen jälkeen kun *sairaalalääkärien palkkauskomitean mietintö* oli valmistunut oli sen ja sairaalalautakunnan asiassa tekemän, osittain komitean ehdotuksesta huomattavasti poikkeavan ehdotuksen pohjalta käyty neuvotteluja Suomen Lääkäriliiton kanssa, jotka olivat muodostuneet pitkäaikaisiksi ja vaikeiksi. Eräiltä kohdin, mm. virkanimikkeiden muutosten ja palkkaluokkien korotusten osalta oli ilman muuta päästy yksimielisyyteen, sen sijaan sitkeimmät keskustelut oli käyty yksityispaikka- ja toimenpidepalkkio-oikeuksista, joihin myös liittyi kysymys sairaalalääkärien työajasta. Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa puollettiin eräiltä osin komitean mietintöä sellaisenaan, mutta työajasta, yksityispaikoista, toimenpidepalkkioista ja päivystyskorvauksista esitettiin annettavaksi uudet yksityiskohtaiset määräykset (14. 8. 1 926 §, 6. 11. 2 616 §, kunn. as. kok. n:o 168).

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto, jossa puollettiin 20 000 mk:n suuruisen korvauksen maksamista Etelä-Kaarelan *kansakoulun johtajalle* hänen suorittamastaan suunnittelu- ja neuvottelutyöstä ko. koulun rakentamisivaiheen aikana sekä samoin 20 000 mk:n korvauksen myöntämistä hänelle Pakilan entisen kansakoulurakennuksen muutostöiden yhteydessä suoritetusta ylimääräisestä työstä (3. 1. 113 §); samoin päätettiin Myllykallion koulunjohtajalle puoltaa suoritettavaksi 10 000 mk:n suuruisen korvaus hänen suorittamastaan ylimääräisestä työstä Lautasaaren uuden koulutalon kunnostamis- ja rakentamisivaiheessa (3. 1. 114 §, 14. 2. 499 §). Taivallahden koulun seitsemälle opettajalle puollettiin maksettavaksi palkkio siitä asiantuntija-avusta, jota he olivat suorittaneet kansakoulun suunnitteluvaiheen aikana. Palkkiot vaihtelivat 14 400 mk:sta 3 800 mk:aan, paitsi johtajaopettajan, jolle ehdotettiin myönnettäväksi 80 000 mk:n palkkio (18. 9. 2 135 §).

Palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle useita lausuntoja, joissa ehdotettiin *erilaisista tehtävistä suoritettavien palkkioiden* suuruus määrättäväksi, näistä mainittakoon mm.: väestönsuojelulautakunnan ja koululääkärien neuvottelukokouksen sihteerien palkkiot (8. 5. 1 216 §), palolaitoksen kapellimestarin kuukausipalkkio (25. 9. 2 178 §), luento- ja harjoitustuntipalkkiot nuorisotyölautakunnan ym. järjestämissä tilaisuuksissa (2. 10. 2 269 §).

Lisäkorvauksen suorittaminen kassanhoitajan tehtäviä hoitaville toimistoapulaisille. Satalautakunta oli maininnut, että kassanhoitajien loma-aikana jouduttiin määräämään kassa- ja tiliviraston toimistoapulaisten kassanhoitajien tehtäviä hoitamaan, mistä he eivät olleet saaneet mitään lisäkorvausta. Sijaisskassanhoitajat joutuivat kuten varsinaiset kas-

sanhoitajat itse korvaamaan mahdollisista erhelaskuista aiheutuvat kassavajaukset. Tämän vuoksi oli ollutkin vaikeata saada sijaisia ko. tehtäviin. Toimistoapulaisten ja kassanhoitajien palkkaluokkien ero oli 3—4 palkkaluokkaa. Rahatoimistossa oli maksettu tilapäisesti kassanhoitajina toimiville 10 p:ltä 600 mk päivää kohti ja sitä seuraavalta ajalta 400 mk päivää kohti, kuitenkin siten, ettei palkkio kuukauden kestäneestä työstä saanut ylittää ao. kuukausipalkkojen erotusta. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle puoltaa ko. kassanhoitajina toimiville toimistoapulaisille maksettavaksi vain 2/3 em. palkkioista eli kymmeneltä ensimmäiseltä päivältä 400 mk ja sitä seuraavalta ajalta 270 mk päivää kohti, kuitenkin muuten samoin edellytyksin kuin palkkiota maksettiin rahatoimistossa (11. 9. 2 084 §).

Raitiovaunuhenkilökunnan yhdistyksen anomuksen johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että *raitiovaununkuljettajien opetuspalkkio* määrättäisiin 200 mk:ksi päivää kohden ja rahastajien vastaavasti 150 mk:ksi, silloin kun heidän ohjattavanaan on vakinaisessa vuorossa oppilas (13. 11. 2 650 §).

Palkkalautakunta päätti urheilu- ja retkeilylautakunnalle ilmoittaa puoltavansa pääsymaksullisten *urheilutilaisuuksien järjestysmiesten ja lipunmyyjien* palkkion maksamista 1. 1. 1956 lukien sunnuntaisin ja pyhäpäivisin kolmeen tuntiin saakka 800 mk:n ja muina päivinä 600 mk:n mukaisesti. Kolme tuntia ylittävä aika olisi korvattava sunnuntai- ja pyhäpäivinä 300 mk:n sekä arkipäivisin 200 mk:n tuntipalkan mukaan puolen tunnin tarkkuudella (14. 2. 477 §).

Terveystieteiden lautakunta oli tehnyt esityksen *makkaranmyyntipaikkojen tarkastuksesta suoritettavan palkkion* korottamisesta, minkä johdosta palkkalautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle ko. palkkion korottamista 200 mk:aan makkaranmyyntipaikkaa ja kuukautta kohden, mutta suhtautua kielteisesti esitykseen palkkion korottamisesta 300 mk:aan 1. 1. 1957 lukien. Samalla palkkalautakunta päätti esittää, ettei kahdelle katsastajalle liikaa maksettua palkkoja perittäisi heiltä takaisin (17. 7. 1 767 §).

Lisäksi palkkalautakunta antoi useita lausuntoja kaupunginhallitukselle, joissa puollettiin esim. sairaalan apumiehelle maksettavaksi 4 000 mk:n *erikoispalkkio* kuukaudessa *autonkuljettajan tehtävien hoitamisesta* (12. 6. 1 527 §, 31. 7. 1 871 §); samoin ilmoitettiin vanhainkodin taloudenhoitajalle, että vs. yövartijalle saatiin maksaa 4 000 mk:n erikoispalkkio hänen toimiessaan laitoksen autonkuljettajan vuosilomasijaisena (14. 8. 1 916 §).

Henkilökohtainen palkanlisä. Kansanhuoltotoimiston toimistoapulainen oli siirretty rahatoimiston 17. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan, jolloin hän sai henkilökohtaisena palkanlisänä entisen 20. palkkaluokan ja uuden virkansa palkkaluokan välisen erotuksen. Palkkaluokitusta uudistettaessa yhdistettiin 20. ja 21. palkkaluokka uudeksi 10. palkkaluokaksi, kun sen sijaan 17. ja 18. palkkaluokassa olevat toimistoapulaiset siirrettiin 9. palkkaluokkaan. Ko. henkilölle maksettiin 1. 1. 1955 alkaen 10. palkkaluokan mukainen palkka, kunnes vuoden lopulla todettiin, että tämä tulkinta oli väärä ja että hänelle kuuluisi vain 9. palkkaluokan mukainen palkka. Näin ollen alennettiin hänen palkkansa 1. 11. 1955 alkaen ja samalla ryhdyttiin häneltä perimään takaisin liikaa maksettua osaa, yht. 15 600 mk, niin että kunkin palkanmaksun yhteydessä pidätettiin 1 560 mk. Ao. toimistoapulainen piti, ettei ollut kohtuuden mukaista, että hänet velvoitettiin korvaamaan tapahtunut virhe, johon hän ei ollut syypää. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan esittää, että ko. henkilö vapautettaisiin hänelle liikaa maksetun palkan takaisinmaksuvelvollisuudesta (14. 8. 1922 §).

Kaupunginvaltuuston 14. 6. 1950 tekemän päätöksen perusteella oli vesilaitoksen lakautettavasta 33. palkkaluokan *pääkirjanpitäjänvirasta* ao. henkilö siirretty teollisuuslaitosten kassa- ja tiliviraston 27. palkkaluokan kirjanpitäjän virkaan. Em. päätöksen mukaisesti hänelle oli maksettava henkilökohtaisena lisänä mainittujen palkkaluokkien välinen erotus. Kun palkkaluokitus 22. 12. 1954 muuttui, vastasi 33. palkkaluokka 19. palkkaluokkaa, joka markkamääräisesti ylitti ko. kirjanpitäjän aikaisemman henkilökohtaisen palkan. Tällöin valtuuston päätöksen mukaisesti henkilökohtainen lisä poistettiin ja asianomaiselle alettiin maksaa 19. palkkaluokan mukaista palkkaa. Sittenmin hänen palkkansa korotettiin 20. palkkaluokkaan, mikä hänelle maksettiin eläkkeelle siirtymiseen, 1. 5. 1956 saakka. Palkkalautakunta totesi, että ko. kirjanpitäjälle ei olisi tullut maksaa 19. palkkaluokan mukaista palkkaa, vaikka se numerollisesti vastasikin entistä 33. palkkaluokkaa, vaan sen sijaan se erotus, joka syntyi uuden 16. palkkaluokkaan kuuluvan kirjanpitäjän viran palkan ja hänelle henkilökohtaisesti taatun palkan välille, edelleen henki-

lökohtaisena lisänä. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa päätettiin esittää, että ko. henkilö vapautettaisiin maksamasta takaisin hänen v. 1955 liikaa saamaansa palkkaa, mutta että v. 1956 liikaa maksetut erät olisi perittävä takaisin (17. 4. 1 034 §).

Päivystyskorvaus. Sairaalamautakunta oli tehnyt esityksen sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman lääkäreiden päivystyksen järjestämisestä, minkä johdosta kaupunginhallitus oli päättänyt vahvistaa ko. lääkäripäivystyksen puhelinpäivystykseksi. Palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja vahvisti ko. vastaanottoaseman puhelinpäivystystä suorittavan lääkärin varallaolokorvauksen 1/8:ksi (18. 9. 2 153 §).

Sunnuntaityökorvaus ym. Lastensuojelulautakunnalle päätettiin ilmoittaa sen tiedustelun johdosta, että Sofianlehdon vastaanottokodin, Toivolan oppilaskodin, Ryttylän koulukodin ja Toivoniemen koulukodin johtajien palkkaukseen sisältyi myös korvaus sunnuntaisin suoritettavasta osallistumisesta laitoksen yleisvalvontaan. Samoin oli katsottava, että myös muiden lastenhuoltolaitosten johtajien palkkaukseen jo sisältyi ko. yleisvalvonnasta suoritettava korvaus, joten mitään erityistä yleisvalvontakorvausta ei sanottujen laitosten johtajille ollut suoritettava. Näin päästäisiin ko. laitosten johtajien palkkauksessa yhdenmukaiselle linjalle (24. 1. 289 §).

Toivolan oppilaskodin johtajan anomukseen saada ylituntipalkkiota laitoksen oppilassoittokunnan harjoitusten hoitamisesta päätettiin huomauttaa, että mikäli tällaista toimintaa pidettiin tarpeellisena, ja jos harjoitukset jouduttiin pitämään muuna kuin yleisenä virka-aikana, olisi tällaisesta erityistoiminnasta suoritettava yksityistapauksittain harkiten kohtuullinen korvaus, koska se ei liittynyt laitoksen johtajan virkatehtäviin (24. 1. 289 §).

Varallaolokorvaus. Vesilaitoksen jakeluosaston vikapäivystykseen osallistuville, työaikalain alaisuuteen kuulumattomille työnjohtajille maksettavaa varallaolokorvausta koskevan tiedustelun johdosta päätettiin teollisuuslaitosten lautakunnalle ilmoittaa, että ainoastaan yliputkimestari putkimestariryhmästä oli sellainen viranhaltija, joka ei kuulunut työaikalain alaisuuteen ja palkkalautakunta päätti vahvistaa hänelle vikapäivystyksestä aiheutuneen varallaolokorvauksen suuruudeksi 1/2 palkka (6. 3. 702 §).

Työaikaa koskevat määräykset. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, 1) että *puhelinvälittäjien* palkkaukseen nähden ei ollut syytä ryhtyä erillisiin toimenpiteisiin; 2) että virastoissa palvelevien puhelinvälittäjien viikottainen työaika, mikä määräytyi virkasäännön 17 §:n mukaan, olisi myös jätettävä entiselleen; 3) että ne kaupungin laitosten puhelinvaihteissa palvelevat puhelinvälittäjät, joiden työaikaan nähden oli sovellettava työaikalakia, olisi työajan suhteen ryhmitettävä vaihteen vilkkauden nojalla kahteen osaan, jolloin a) järjestelytoimiston mainitsemien »hiljaisten» vaihteiden hoitajien työajan tulisi olla paikallisista olosuhteista riippuen enintään 47 viikkotuntia, kun taas b) vilkasliikenteisissä vaihteissa toimivien työvuorot olisi järjestettävä siten, että viikkotuntimäärä vastaisi virastojen virka-aikaa; 4) että niissä virastojen vaihteissa, joissa puhelinvälittäjien viikkotuntimäärä ennestään huomattavasti alittaa virkasäännön 17 §:n mukaisen virka-ajan, työaika olisi järjestettävä uudelleen, jotta se olisi paremmin rinnastettavissa muiden puhelinvälittäjien työaikaan (14. 8. 1 917 §, 21. 8. 1 961 §).

Hankintatoimiston toimistokonekorjaamon mekaanikkojen ja huoltajien työajan määräämistä koskevassa asiassa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto, jossa esitettiin ko. tehokas työaika määrättäväksi 7 t:ksi, lauantaisin 5 t:ksi, ja ylityökorvauksia laskettaessa käytettäväksi jakajaksi luku 180 (17. 4. 1 062 §, 13. 11. 2 652 §, ks. I osan s. 115).

Kivelän sairaalan liinavaatevaraston hoitajan työajasta annettiin lausunto, missä esitettiin työaika pidettäväksi ennallaan (11. 12. 2 877 §).

Kunnalliskodin taholta oli tiedusteltu, oliko *ylihoitajan* työaika 8 t päivässä kuten sairaanhoitajilla yleensä vai 6 1/2 t, kuten toimistoissa. Kaupunginvaltuuston 11. 6. 1952 tekemän päätöksen mukaisesti korvauksen maksamisen sunnuntaityöstä tuli perustua tosiasiallisesti suoritettuun työhön ja mainittu tiedustelu tarkoitti lähinnä sitä, kuinka pitkäksi ylihoitajan työaika oli arvosteltava sunnuntaityökorvausta laskettaessa. Kunnalliskodille päätettiin ilmoittaa, että ylihoitajan sunnuntaityön enimmäismääränä oli pidettävä 6 1/2 t sunnuntaityökorvaukseen oikeuttavaa päivää kohden (28. 2. 598 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta, joka koski *mittarinlukijain ja rahastajain* työaikaa, palkkalautakunta päätti todeta, että teollisuuslaitosten ko. viranhaltijoita oli työajan suhteen pidettävä 8 tunnin työaikalain alaisina (5. 6. 1 454 §).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa vastaukseksi teollisuuslaitosten taholta esitettyyn

tiedusteluun, ettei varallaolosta suoritettavalle korvaukselle, joka ei ole tuntipalkka, vaan korvaus, voida laskea palkkatariffisopimuksen mukaista *aikatyölisää*, minkä maksaminen edellyttää, että kysymyksessä on todellinen työnteko ja työskentely. Jos työntekijä varallaolon aikana joutuu varsinaisesti työskentelemään, on tältä ajalta suoritettava myöskin aikatyölisä (3. 1. 96 §).

Työehtosopimukset. Merkittiin tiedoksi Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ilmoitus työehtosopimukseen liittyvän palkkatariffin irtisanomisesta. Neuvottelijoiksi uutta palkkasopimusta koskevia neuvotteluja varten päätettiin valita puh. joht. Sipi ja toim. pääll. Ståhlberg (17. 1. 239 §).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriölle ilmoitettavaksi, että Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välillä 22. 10. 1955 solmittu palkkatariffisopimus oli Keskusjärjestön toimesta irtisanottu 31. 12. 1955 päättyväksi 29. 2. 1956 (20. 3. 818 §).

Merkittiin tiedoksi palkkatariffisopimusta ja kuukausipalkkaisten työehtosopimusta koskevien neuvottelujen katkeaminen yleislakon vuoksi (6. 3. 703 §).

Yleislakon aiheuttamat toimenpiteet. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle, että koska Keskusjärjestö aloittaessaan lakon 1. 3. 1956 ei ollut antanut kaupungille 12. 7. 1946 työriitojen sovittelusta annetun lain 5 §:n mukaista todisteellista ilmoitusta kahta viikkoa ennen lakon alkamista, palkkalautakunta totesi Keskusjärjestön alkanen lakon kaupungin palveluksessa olevien työntekijäin ja liikennelaitoksen sekä muiden laitosten eräiden viranhaltijain sekä rakennusviraston ynnä eräiden muiden kuukausipalkkaisten työsopimussuhteessa olevien osalta lainvastaisesti sekä kehotti järjestöä ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin laittomasti aloitetun lakon lopettamiseksi. Samalla palkkalautakunta päätti kehottaa Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosastoa ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin työehtosopimuslain vastaisesti aloitetun lakon lopettamiseksi (13. 3. 754 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä puh. joht. Virkkusen ja vs. toim. pääll. Kankkusen toimenpiteet yleislakon lopettamiseksi kaupungin osalta sekä merkitä neuvottelutuloksen tiedoksi ja lähettää sopimuspöytäkirjan liitteineen tiedoksi virastoille ja laitoksille sekä ilmoittaa samalla, että markkamääräinen 12 mk:n suuruinen korotus tunnilta suoritettaisiin toistaiseksi työntekijöille, alle 18-vuotiaille harjoittelijoille ja oppilaille kuitenkin 8 mk:n suuruisena tunnilta, aika- ja suorituspalkkatyöstä (urakkatyöstä) maksettujen loppupalkkojen lisäksi sellaisenaan ilman indeksikorotusta tai sille laskettuja lisiä ym. korotuksia, ylityö- ja sunnuntaiyökorotuksia lukuun ottamatta, sekä urakkatyössä markkamääräisenä erillisenä korotuksena sen tilikauden alusta lukien, joka ensiksi alkoi yleislakon päättymisestä ja töiden aloittamisesta. Muilta osin tarkemmat ohjeet tultaisiin antamaan myöhemmin (20. 3. 817 §).

Yleislakon lopettamista koskevan sopimuksen soveltamisesta annettavien tarkempien ohjeiden suhteen palkkalautakunta päätti virastoille ja laitoksille ilmoittaa, että 1) viimeistään maanantaihin, maaliskuun 26 p:ään mennessä ilmoitautuneet, lakossa olleet työntekijät otettaisiin takaisin kaupungin palvelukseen vanhoina työntekijöinä sen mukaan kuin työt voitiin saada käyntiin, että 2) lakkoajalta ei lakossa olleille suoriteta palkkaa eikä muita palkkaukseen liittyviä etuisuuksia, että 3) ennen lakon alkamista sairauslomalle joutuneille työntekijöille ja viranhaltijoille suoritettaisiin sairausloma-ajan palkka asianomaisen päätöksen mukaisesti, mutta että lakossa olleille ja sen aikana sairastuneille ei mitään sairauslomakorvausta suoritettaisi lakon ajalta, vaan vasta siitä lakon päättymisen jälkeisestä ajankohdasta lukien, jolloin sairaudesta ao. virastolle tai laitokselle ilmoitettiin ja sairauslomaa anottiin, että 4) lakkoaikaa ei luettaisi lakossa olleille työntekijöille hyväksi vuosilomaa laskettaessa tai muita etuisuuksia määrättäessä tai myönnettäessä, mutta että sen sijaan aikaisempi kaupungin palvelus luettaisiin asianomaisen hyväksi, että 5) mikäli ao. henkilön ns. talviloma oli jo etukäteen vahvistettu määrätyn ajaksi, hänen oli katsottava olleen oikeutettu pitämään ko. loma siitä huolimatta, että loma oli alkanut lakon aikana tai sattunut sen ajaksi sekä että 6) lakossaoloajan laskeminen vuosilomaksi ei saanut tulla kysymykseen muussa kuin em. tapauksessa (27. 3. 882 §).

Yleislakon lopettamisen johdosta kaupungille aiheutuneita toimenpiteitä koskevia neuvotteluita varten valittiin neuvottelijoiksi puh. joht. Virkkunen ja vs. sihteeri Kankkunen (10. 4. 972 §).

Yleislakon lopettamisesta tehtyä työmarkkinajärjestöjen välistä sopimusta koskeva Kaupunkiliiton suositus merkittiin tiedoksi (10. 4. 1978 §).

Samoin merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kirjelmä yleislakosopimukseen liittyvästä erillisestä, markkamääräisestä lisästä ja työehtosopimusten palkkahinnoittelun tarkistamisesta (17. 4. 1978 §, 30. 4. 1978 §).

Palkkalautakunta päätti valita neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin sekä varalle vs. siht. Kankkusen niitä neuvottelujä varten, joita käytäisiin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta yleislakkoajan huomioon ottamisesta vuosilomia laskettaessa. Samalla lautakunta päätti oikeuttaa puheenjohtajansa siirtämään neuvotteluvaltuudet niissä neuvotteluissa, joihin hänet oli valittu kaupungin edustajaksi, palkkalautakunnan toimistopäällikölle tai sihteerille (24. 4. 1978 §).

Valtuutettu Vanhasen välikysymyksen johdosta, joka koski yleislakkoajan vaikutusta vuosilomiin, palkkalautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle lausunnon esittäen, että lakkoaikaa ei luettaisi lakossa olleille työntekijöille hyväksi vuosilomaa laskettaessa, koska myöskään valtio ei tulisi vuosilomaa laskettaessa lukemaan lakkoaikaa työssäoloajaksi (5. 6. 1978 §).

Sairaalamautakunnan tiedustelun johdosta, joka koski yleislakosta johtuneita poissaoloja virantoimituksesta, päätettiin ilmoittaa, että kyseessä oleville sairaalan keittäjälle ja vs. apumiehelle oli myönnetty täydet palkkaedut niiden virkavapauksien ajalta, jotka aiheutuivat yleislakosta johtuneiden matkaesteiden vuoksi (22. 5. 1978 §).

Yleislakon johdosta keskeytyneitä työehtosopimusneuvottelujä jatkettaessa otettiin neuvottelujen pohjaksi sopimus, joka oli 19. 3. 1956 solmittu Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä. Ko. sopimuksen mukaan oli kaikille työntekijöille maksettava erillinen 12 mk:n (harjoittelijoille 8 mk:n) suuruinen tuntipalkan korotus. Neuvotteluissa sovittiin myös siitä, että aikaisemman sopimuksen mukaiset ohjetuntipalkat korotetaan 3 % sisällyttämällä niihin samalla vanha elinkustannusindeksi (15 %). Vastaavasti olisi myös urakkahintoja korotettava. Palkkojen maksuun nähden taannehtivasti sovittiin neuvotteluissa siitä, että uudet palkat maksetaan 21. 4. 1956 jälkeen ensiksi alkavan tiliviikon alusta lukien. Palkkalautakunta päätti vahvistaa esitetyn sopimusluonnoksen Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön väliseksi työntekijäin ohjetuntipalkkoja ja -lisiä koskevaksi sopimukseksi (5. 6. 1978 §).

Merkittiin tiedoksi kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen allekirjoittamista koskeva asia ja päätettiin lähettää ilmoitus kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriölle tiedotettavaksi (12. 6. 1978 §).

Voimassa olevan palkkataulukon muuttamista koskeviin neuvotteluihin ryhtymistä varten palkkalautakunta päätti valita neuvottelijoikseen toim. pääll. Ståhlbergin ja vs. siht. Kankkusen (11. 9. 1978 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä työntekijäin palkkojen tarkistamiseksi, minkä johdosta palkkalautakunta päätti suostua neuvottelupyyntöön ja valitsi neuvottelijoiksi puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin (18. 9. 1978 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä Kunnantyöntekijäin 8. 6. 1956 voimaantulleen palkkasopimuksen irtisanomisen kuitenkin sillä ehdolla, että kaupungilla on oikeus neuvottelujen kuluessa tehdä omat ehdotuksensa palkkasopimukseen. Neuvottelijoiksi valittiin puh. joht. Virkkunen, toim. pääll. Ståhlberg ja vs. siht. Kankkunen (30. 10. 1978 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön neuvottelupyynnön johdosta, joka koski työehtosopimuksen 7 ja 11 §:ä, palkkalautakunta päätti suostua pyyntöön ja ilmoittaa tästä Keskusjärjestölle (18. 12. 1978 §).

Kaupunginhallitus oli pyytänyt palkkalautakunnan lausuntoa vt Eino Saastamoisen kirjelmän johdosta, joka koski kaupungin *työsopimussuhteessa kuukausipalkalla* työskentelevien henkilöiden palkkausta. Kirjelmässä viitattiin kaupunginvaltuuston 22. 12. 1954 päättämään virkojen palkkaluokituksen uudelleen järjestelyyn, minkä yhteydessä oli myös tarkoitus järjestää työopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkat vastaavien viranhaltijoiden palkkojen tasolle. Tästä huolimatta oli kuitenkin vielä esim. rakennusviraston alaisissa töissä henkilöitä, joiden palkkoja ei ollut järjestetty valtuuston päätöksessä edellytetyllä tavalla. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan huomauttaa siitä, että muilta osin rakennusviraston työopimussuhteisten henki-

löiden palkat oli järjestetty kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 tekemän päätöksen 7) ponnem mukaisesti, paitsi talorakennus- ja puhtaanapito-osaston toimistoapulaisten kohdalla, jotka palkkalautakunnan mielestä olisi sijoitettava alimpaan toimistoapulaisten palkkaluokkaan, eli 10:n:teen (3. 1. 58 §, 31. 1. 381 §).

Päivärahan maksaminen. Liikennelaitoksen raitiovaunujen korien peruskorjauksia oli suoritettu Helsingin Autokoritehtaalla Tikkurilassa. Vaunujen sähkötyöt oli teetetty liikennelaitoksen sähköasentajilla, joille oli maksettu matkustussäännön mukainen päiväraha 30. 11. 1955 saakka. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli vaatinut ko. työntekijöille edelleen maksettavaksi päivärahaa matkustussäännön 1 §:n 1 mom:n ja 9 §:n määräysten perusteella. Palkkalautakunta kuitenkin totesi, että mainitussa asiassa oli perustaksi asetettava työehtosopimus eikä matkustussääntö. Työehtosopimuksen 11 §:n 3 kohdan mukaan työntekijälle korvataan matkakustannukset ja päiväraha, milloin työ suoritetaan vieraalla paikkakunnalla, josta työntekijä ei voi saapua yöksi kotiinsa. Koska tämä ehto ei ollut täytetty nyt ko. tapauksessa, palkkalautakunta päätti ilmoittaa liikennelaitokselle, ettei se olisi saanut suorittaa työntekijöille päivärahaa ko. tapauksessa, koska nämä palasivat työpaikalta vielä saman päivän kuluessa. Sen sijaan heillä oli oikeus työehtosopimuksen 11 §:n 4 kohdan mukaan matkakustannuskorvauksiin sekä siinä tapauksessa, ettei heillä ollut tilaisuutta lämpimän aterian nauttimiseen, oikeus eväsrahaan, mikäli olosuhteet muutoin olivat sellaiset, että eväsrahan maksaminen kaupungin omaksumien tulkintojen mukaan voi tulla kysymykseen (21. 2. 537 §).

Matkakustannusten korvaaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt neuvotteluihin ryhtymistä työehtosopimuksen 11 §:n matkakustannusten korvaamista koskevan kohdan tulkinnasta, minkä johdosta palkkalautakunta valitsi neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin (31. 1. 382 §).

Käytyjen neuvottelujen tuloksena palkkalautakunta päätti tulkita voimassa olevan työehtosopimuksen 11 §:n 1 mom:n siten, että todellisten matkakustannusten korvaus momentin esittämällä tavalla tulee kysymykseen aina, milloin matka tapahtuu keski-kaupungilta eli ensimmäisen vyöhykerajan sisäpuolelta sen ulkopuolelle. Samalla päätettiin ilmoittaa kaikille ao. virastoille ja laitoksille, että uutta tulkintaa ryhdyttäisiin noudattamaan 1. 7. 1956 alkaen (5. 6. 1 447 §).

Maatalousalan työehtosopimukset. Kiinteistöviraston maatalousosastolle päätettiin ilmoittaa samoin kuin Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosastollekin, että puutarhatyöntekijöihin nähden oli sovellettava 1. 9. 1955 voimaan tullutta maatalousalan työehtosopimusta muilta osin paitsi palkkauksen osalta, johon nähden taas oli noudatettava 12. 7. 1955 pidetyssä neuvottelussa tehtyä päätöstä, kunnes palkkauksesta heidän kohdallaan toisin sovittaisiin tai päätettäisiin (3. 1. 64 §).

Merkittin tiedoksi Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston ilmoitus maatalousalan työehtosopimuksen irtisanomisesta 31. 1. päättyväksi 30. 4. 1956. Neuvottelijoiksi päätettiin valita puh. joht. Virkkunen ja vs. toim. pääll. Kankkunen (6.3. 673 §).

Työehtosopimuksen irtisanomisen johdosta käydyissä neuvotteluissa oli käsitelty vilja-tuotteiden, maidon ja polttopuiden jakamista työntekijöille erääläisina luontoisetuina, mistä olisi luovuttava ja korvattava aiheutuva vahinko työntekijöille rahapalkanlisäyksellä. Neuvottelujen tuloksena päädyttiin palkkoihin, jotka 5 mk:lla ylittivät yksityisen maatalouden työehtosopimuksessa sovitut palkat. Kun aikaisempi työehtosopimus oli irtisanottu päättäväksi 30. 4. 1956, sovittiin neuvottelujen alussa sen voimassaolon jatkamisesta kuukaudella, kuitenkin siten, että yleislakkosopimuksen mukaisesti korotetut palkat maksettaisiin 1. 4. 1956 alkaen. Neuvottelujen loppuvaiheessa sovittiin edelleen vanhan työehtosopimuksen voimassaoloajan jatkamisesta kesäkuun loppuun samoin ehdoin kuin edellä. Palkkalautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan työehtosopimuksen hyväksymistä laaditun luonnoksen mukaisesti (29. 5. 1 410 §, kunn. as. kok. n:o 105).

Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston esitykseen neuvotteluihin ryhtymisestä palkkojen tarkistamiseksi elinkustannusten muutosta vastaavaksi päätettiin suostua ja neuvottelijoiksi valittiin toim. pääll. Ståhlberg ja vs. siht. Kankkunen (2. 10. 2 259 §).

Suomen Laivanpäälystöliiton ja Suomen Konemestariliiton tekemän, kansi- ja konepäälystön palkkausta koskevan esityksen johdosta palkkalautakunta päätti valita neuvot-

telijaksi toim.pääll. Ståhlbergin. Samalla päätettiin ko. liitoille ilmoittaa, että neuvottelujen oli koskettava molempia mainittujen liittojen kanssa tehtyjä sopimuksia kokonaisuudessaan (17. 1. 206 §).

Koska neuvotteluihin em. liittojen kanssa ei ollut voitu ryhtyä toim. pääll. Ståhlbergin sairauden johdosta, valittiin uusiksi neuvottelijoiksi palkkalautakunnan puh. joht. Virkunen ja vs. toim. pääll. Kankkunen (13. 3. 750 §).

Suomen Laivanpäälystöliiton ja Suomen Konemestariunionin kansi- ja konepäälystön palkkausta koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja esittää lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että

1) koska hinaajien H I:n ja H III:n kansi- ja konepäälystön palkkaus oli satamalaistoksen toimesta 1. 3. 1956 alkaen järjestetty ao. järjestöjen esittämällä ja ko. palkannauttijoiden itsensä hyväksymällä tavalla, niin asian ei tulisi tältä osalta antaa aiheita enempään toimenpiteisiin;

2) m/s Korkeasaaren konemestarien palkkauksen järjestelyssä olisi noudatettava neuvotteluissa 9. 4. 1956 sovittua suositusta;

3) m/s Korkeasaaren päälliköiden palkkaus olisi säilytettävä entisellä liikennelaitoksen toimesta järjestetyllä pohjalla; sekä

4) ko. alusten kansi- ja konepäälystön kokonaisuudessaan tulisi edelleen jäädä työ-sopimussuhteeseen (30. 4. 1 186 §).

Suomen Merimies-Unionin esityksen johdosta, joka koski *satamajäänsärkijän miehistöön sovellettavaa työehtosopimusta*, palkkalautakunta päätti, 30. 10. tekemänsä neuvotteluja koskevan järjestelyn mukaisesti, oikeuttaa puheenjohtajansa, toimistopäällikön ja sihteerin sopimaan siitä, kuka hoitaa neuvottelut (20. 11. 2 705 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä em. neuvottelujen tuloksen ja puoltaa kaupunginhallitukselle työehtosopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjamerkintöjen hyväksymistä (11. 12. 2 882 §, kunn. as. kok. n:o 28 v. 1957).

Palkkausta koskevat asiat. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että *rakennusviraston hankintaosaston työpajalla* jouduttiin suorittamaan myös höyrykattiloiden korjauksia, josta työstä aikaisemmin oli maksettu erittäin likaisen työn lisää, mutta ei enää viime aikoina. Keskusjärjestön käsityksen mukaan olisi ko. lisä suoritettava paitsi teollisuuslaitosten ja liikennelaitoksen, myöskin rakennusviraston työpajalla, koska oli kysymys samanlaisesta työstä, mistä palkkasopimuksen 9 §:n mukaan on likaisen työn lisää maksettava. Palkkalautakunta päätti kuitenkin, ettei Keskusjärjestön kirjelmä uuden palkkasopimuksen tultua hyväksytyksi antanut aiheita toimenpiteisiin.

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle ja rakennusvirastolle päätettiin ilmoittaa, että *Toukolan työpajan* työntekijäin työkalukorvauksiin nähden oli sovellettava metallialan 25. 3. 1955 solmitun työehtosopimuksen työkalukorvauksia koskevia määräyksiä (3. 1. 109 §).

Rakennusviraston tiedusteluun, joka koski yövartijoiden palkkoja päätettiin vastata ilmoittaen, että yövartijoille saatiin maksaa aputyömiesten tuntipalkkaa vastaavaa palkkaa, johon lisäksi tuli 10 %:n aikatyölisä (3. 1. 95 §, 17. 1. 230 §).

Palkkalautakunta ilmoitti *kaasulaitokselle*, että sen esityksen mukaisesti 8:lle aikapalkalla työskentelevälle erikoisammattimiehelle saataisiin maksaa 40 %:n erikoisammattityöntekijän lisää 22. 10. 1955 lukien (24. 1. 285 §).

Palkkalautakunta päätti oikeuttaa *sähkölaitoksen* maksamaan höyryvoimalaitostensa korkeapainekattiloiden vastuunalaisille lämmittäjille palkkaa, joka ylittää 25 % asianomaisen ohjetuntipalkan kuitenkin siten, että mainittua 25 % korotettua palkkaa maksetaan kerrallaan ainoastaan yhdelle työntekijälle kutakin käytössä olevaa kattilaa kohden (4. 12. 2 827 §).

Teurastamon taholta oli pyydetty lisäohjeita 3 %:n korotuksen soveltamisesta *teurastuspalkkioihin*. Teurastamon palveluksessa oleville vakinaisille ja tilapäisille, kuukausipalkkaa nauttiville teurastajille ei suoritettu varsinaista urakkapalkkaa, vaan kustakin erilaatuisesta ja -suuruudesta eläimestä maksettiin määrätty teurastuspalkkiot, jotka perittiin teurastuttajilta ja joiden suuruuden kaupunginvaltuusto oli vahvistanut 22. 4. 1953. Tämän vuoksi ei teurastuspalkkioihin ilman erikoispäätöstä voitu lisätä ko. 3 %:n korotusta. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan puoltaa teurastajille suoritettavien palkkioiden korottamista teurastamon tekemän ehdotuksen mukaisesti, mutta niin, ettei niitä määrättäisi voimaantuleviksi taannehtivasti.

Samalla lautakunta ilmoitti, ettei lausunnon antaminen yleismenoista teurastamolle suoritettavan korvauksen korottamisen osalta kuulunut palkkalautakunnalle (31. 7. 1875 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt ehdotuksen teurastuspalkkioiden ja teurastajien työsopimuksen tarkistamisesta. Palkkalautakunta päätti suostua esitettyihin neuvotteluihin ja valita neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin (11. 9. 2100 §).

Teurastamon teurastajien teurastuspalkkioita ja teurastustyön palkkioehtoja koskevassa asiassa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto, mihin sisältyi ehdotus ko. teurastuspalkkioiden suuruuden määäämisestä (9. 10. 2323 §, kunn. as. kok. n:o 7 v. 1957).

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt 28. 11. 1951 käsitellessään *työehtosopimusten ulkopuolella* olevan henkilökunnan asemaa, että ryhdyttäisiin neuvotteluihin yhden tai useamman työehtosopimuksen laatimiseksi sellaista työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa varten, joka ei ollut silloisen työehtosopimuksen alainen. Kysymyksen johdosta oli sen jälkeen ollut epävirallista kosketusta järjestöjen edustajiin ja laadittiin luonnoksia ko. työehtosopimusta varten. Talvella 1954 Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt oman sopimusehdotuksensa, joka esiteltiin palkkalautakunnalle 19. 3. 1954. Sen jälkeen oli valittu neuvottelijat alustaviin neuvotteluihin, mutta nämä olivat viivästyneet sen johdosta, että asiantuntijakysymyksestä oli ilmennyt periaatteellista erimielisyyttä. 8. 6. 1954 päätettiin ryhtyä valmistaviin keskusteluihin, jotka kuitenkin katkesivat siitä syystä, että järjestöt kieltäytyivät ottamasta ennakkokantaa yleisperiaatteisiin. Tämän jälkeen oli ensimmäinen neuvotteluvaihe tammikuussa 1956, jolloin ilmeni huomattavia erimielisyyksiä neuvottelupuolten kesken. Neuvottelut keskeytyivät pitemmäksi aikaa ja jatkettiin niitä vasta kertomusvuoden elokuussa, jolloin useat erimielisyyksiä aiheuttaneet kohdat tulivat hyväksytyiksi. Viimeksi 21. 9. pidetyssä neuvottelukokouksessa ilmeni kuitenkin, ettei ollut mahdollista päästä sovitteluratkaisuun. Järjestötaholta asetuttiin sille kannalle, että sopimusluonnoksen 5 §:n 3 kohta olisi ollut hyväksyttävä Keskusjärjestön esittämässä muodossa, jonka mukaan työntekijä olisi ollut oikeutettu laskemaan hyväkseen ikälisiä varten ne palvelusajat, jotka oli mainittu virkasäännön 25 §:ssä samalla tavalla ja samasta ajankohdasta kuin vakinaisille viranhaltijoille oli määrätty. Kaupungin edustajat puolestaan asettuivat sille periaatteelliselle kannalle, että ikälisät olisi määrättävä viraston tai laitoksen toimesta ainakin jossakin määrin harkinnan mukaan toimihenkilön tai työntekijän kyky ja pätevyys huomioon ottaen. Palkkalautakunta päätti näin ollen todeta neuvottelut rauenneiksi ja ilmoittaa asiasta kaupunginhallitukselle (25. 9. 2196 §).

Taksat ja tariffit. Helsingin Kunnan Hevosajuriin yhdistyksen esityksen johdosta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa *kuorma-ajuritaksan* korottamista poliisilaitoksen ehdottamalla tavalla sekä puoltaa taksojen voimaantuloa maistraatin vahvistuspäivää seuraavan kuukauden alusta lukien (24. 1. 314 §, kunn. as. kok. n:o 24).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt neuvotteluihin ryhtymistä uuden kuorma-ajuritaksan voimaantulosta kaupungin töissä, minkä johdosta palkkalautakunta valitsi neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja vs. toim. pääll. Kankkusen (28. 2. 596 §).

Uuden kuorma-ajuritaksan voimaan saattamisen johdosta kaupungin töissä palkkalautakunta päätti kumota asiasta aikaisemmin antamansa päätökset ja ilmoittaa ao. laitoksille ja virastoille, että kaupunkiin työsopimussuhteessa olevien, omaa hevosta ajavien kuorma-ajuriin osalta otettaisiin 1. 1. 1956 alkavan tiliviikon alusta käytäntöön jatkuvan työsuhteen perusteella seuraavat tuntiajotaksat: ajan mukaan laskettaessa on maksu alle kuusi tuntia kestävästä ajosta 335 mk/t ja kuusi tuntia tai sitä kauemmin kestävästä ajosta 290 mk/t. Em. taksaan sisältyi jo 12 mk:n korotus.

Urakka-ajoihin nähden oli uusi taksa otettava käytäntöön sen tiliviikon alusta lukien, joka ensiksi seurasi tämän päätöksen hyväksymisestä lukien.

Taksan korotuksesta aiheutuvat lisäykset eivät koskeneet miehen palkkaa, vaan tulivat kokonaisuudessaan hevosen osalle.

Lisäksi palkkalautakunta päätti, että hevosajuriin palkoista neuvoteltaisiin tästä lähtien palkkatariffin yhteydessä (27. 3. 894 §).

Suomen Muusikkojen Liiton esityksen johdosta, joka koski *musiikkitariffin* korottamista palkkalautakunta päätti puoltaa lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että tariffia korotettaisiin 6 % (10. 4. 951 §, 18. 9. 2136 §, kunn. as. kok. n:o 94).

Nuohoustaksan korottamista tarkoittavasta Helsingin Nuohoojamestariyhdistyksen

esityksestä annettiin kaupunginhallitukselle puoltava lausunto (6. 3. 700 §, kunn. as. kok. n:o 45).

Kuorma- ja pakettiautojen liikennetaksa oli uusittu 28. 7. 1956 ja oli Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö esittänyt, että kaupungin palveluksessa oleville autonkuljettajille, jotka ajoivat omilla autoillaan, maksettaisiin uuden korotetun taksan mukaiset maksut 1. 8. lukien kuitenkin vähennettynä 25 mk tunnilta, mikä summa neuvotteluissa oli 17. 10. 1955 sovittu korvaukseksi sosiaalisista menoista. Koska ko. 25 mk:n vähennykseen oli päädytty silloin vallinneen palkkatason perusteella, ei 25 mk:n vähennystä enää voitu ilman muuta pitää sosiaalisia kustannuksia vastaavana, minkä vuoksi palkkalautakunta päätti ryhtyä neuvotteluihin Keskusjärjestön kanssa. Neuvottelijaksi valittiin toim. pääll. Ståhlberg (4. 9. 2 046 §).

Palkkalautakunta päätti, hyväksyen neuvottelutuloksen, kumota asiasta aikaisemmin antamansa päätöksen sekä ilmoittaa ao. laitoksille, 1) että uuden taksan mukaiset laskutukset voitiin hyväksyä maksettaviksi 1. 8. 1956 jälkeen suoritettujen ajojen osalta, 2) että kaupunkiin työsopimussuhteissa olevien omaa autoa ajavien kuorma-autonkuljettajien osalta otettaisiin käytäntöön maistraatin vahvistamasta taksasta poikkeava tuntiajotaksa, jossa maksuluokat I—V vaihtelivat niin, että niiden mukaiset maksut olivat 473 mk:sta—753 mk:aan, 3) että mainittua taksaa noudatettaisiin myös urakka-ajoihin nähden ja 4) että korotuksesta aiheutuvat lisäykset eivät koskisi miehen palkkaa, vaan tulisivat kokonaan auton osalle (18. 9. 2 148 §, kunn. as. kok. n:o 111).

Virkojen perustamista, palkkausta ym. koskevat lausunnot. Palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista tai vakinaistamista, avoimiksi joutuneiden virkojen täyttämättä jättämistä yms. Yleensä lautakunta esitti vain käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta puuttumatta muutoin ko. viran tarpeellisuuden arvioimiseen.

Virkojen täyttäminen. Virastoille ja laitoksille myönnettiin useissa tapauksissa oikeus täyttää virkoja niitä haettavaksi julistamatta.

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin kertomusvuonna 11 viranhaltijalle.

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 64 viranhaltijalle samalla kun eräitä anomuksia hylättiin. Eräissä tapauksissa lupa myönnettiin sillä ehdolla, ettei tästä koidu haittaa vakinaisen viran hoitamiselle (17. 4. 1 025 §).

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnettiin oikeus 163 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuonna 26 viranhaltijalle.

Pikakirjoituslisiä myönnettiin 9.

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto kone- ja pikakirjoituslisien tarkistamista koskevassa asiassa, missä ehdotettiin määrättäviksi uudet korotetut palkkiot (9. 10. 2 325 §, kunn. as. kok. n:o 138).

Luontoisetukorvaukset. Palkkalautakunta päätti, muuttaen 2. 2. 1954 tekemäänsä päätöstä, vahvistaa luontoisetukorvauksen vuokrasta 65 mk:ksi neliömetriltä, keskuslämmöstä 23 mk/m² ja puulämmöstä 19 mk/m² 1. 4. 1956 lukien (24. 4. 1 106 §, kunn. as. kok. n:o 64).

Palkkalautakunta vahvisti kertomusvuonna lukuisia luontoisetukorvauksia oikeuttaen myöskin useissa tapauksissa sairaalassa tms. laitoksessa asuneen viranhaltijan asumaan laitoksen ulkopuolella, jolloin hän sai nostaa koko palkkansa rahana. Yleensä luontoisetukorvaukset vahvistettiin väliaikaisesti siksi, kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan.

Joissakin tapauksissa myönnettiin laitoksissa asuville henkilökuntaan kuuluville oikeus pitää jotakuta omaistaan luonaan asumassa sillä ehdolla, että tämä ei nauttisi kaupungilta muita etuja (11. 12. 2 885 §).

Luontoisetukomitean mietintö. Kaupunginhallitus oli 22. 2. 1951 asettanut komitean tarkistamaan kaupungin viranhaltijain luontoisetujärjestelmän. Komitea sai työnsä valmiiksi ja jätti mietintönsä kesäkuussa 1952. Tämän jälkeen, kun ao. lautakunnat ym. olivat antaneet mietinnöstä lausuntonsa, asia oli alustavaa periaatteellista keskustelua varten esillä palkkalautakunnassa 23. 2. 1954. Neuvottelut viranhaltija- ja työntekijäjärjestöjen kanssa aloitettiin 1. 2. 1955. Tällöin kuitenkin todettiin, että valtioneuvosto oli samoihin aikoihin asettanut eräitä komiteoita tutkimaan valtion virkamiesten luontoisetukysymystä, minkä takia päätettiin jäädä odottamaan ko. komiteoiden työn tuloksia.

Kun näistä ei kuitenkaan kertomusvuoden syksyyn mennessä saatu mitään tietoja, aloitettiin neuvottelut uudelleen. Ohjeluonnos käytiin läpi yksityiskohtaisesti ja päästiin neuvotteluissa ohjeisiin nähden yksimielisyyteen, joskin eräitä muutoksia esitettiin virka-asuntojen vuokriin ym., ruokailukorvauksiin ja viranhaltijain pyykinpesuun sekä kaupungin autojen käyttöön nähden. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle lausunnossaan ehdottaa, että »Helsingin kaupungin viranhaltijain luontoisetuja ja erinäisiä etuuksia koskevat ohjeet» hyväksyttäisiin lautakunnan ehdotuksen mukaisina (18. 12. 2 930 §, ks. v:n 1958 as. kok.).

Vuosilomat. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että Keskusjärjestön kirjelmä ei antaisi aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että laitoksia kehoitettaisiin vuosilomia järjestäessään ottamaan huomioon,

1) että ne kuukausipalkkaiset työntekijät, joille oli taattu jatkuvasti virkasäännön mukaiset etuisuudet olivat oikeutetut vuosilomaansa huomioon ottamatta lakonaikaista työstä poisjäämistä;

2) että vaikkakaan lakkoaikaa ei voitu katsoa työssäoloajaksi, työsuhteiden kuitenkin oli vuosiloma-oikeutta määriteltäessä katsottava siitä riippumatta keskeytymättä jatkuneiksi;

3) että milloin työntekijä työntekijäin vuosilomasäännön 2 §:n 2 mom:n mukaan olisi lakkoa huomioimatta 5—10 vuotta kestäneen työsuhteen perusteella oikeutettu yhden kuukauden lomaan, lakkoajan aiheuttaman vuosiloman menetystä ei lasketa kahta työpäivää pitemmäksi (8. 5. 1 232 §).

Teollisuuslaitosten taholta oli tiedusteltu, miten v:n 1955 vuosilomapalkkoissa oli otettava huomioon 10 %:n aikatyölisän taannehtiva vaikutus. Tiedusteluun lähetetyssä vastauksessa esitettiin mm. seuraavaa: Vuosilomalain 7 §:ssä säädetään »Vuosilomaan kuuluvilta työpäiviltä on työntekijälle annettava täydet palkkaedut.» — — Urakkatyötä tai ainoastaan määrättyinä päivinä työtä tekeväälle on palkka vuosiloman ajalta laskettava hänen keskimääräisen päiväansionsa perusteella. Mikäli työntekijän todellista päiväansiota vuosiloman ajalta ei voida tarkoin laskea, on noudatettava vuosilomalain 7 §:n 3 mom:n määräyksiä. Jos palkkaustavassa tai työajan järjestelyssä tapahtuu muutoksia, määräytyy ko. säännösten soveltaminen sen järjestelyn mukaisesti, joka oli käytännössä lähinnä ennen lomaa ja jota todennäköisesti olisi työntekijään nähden noudatettu myös loma-aikana, jos hän silloin olisi ollut työssä. Jos siis esim. siirtyminen urakkatyöstä aikapalkalla tehtävään työhön on toimeenpantu ennen loman alkamista ja jatkuisi koko loma-ajan, suoritetaan työntekijän vuosiloman palkka yksinomaan aikapalkan perusteella siitäkin huolimatta, että hän kolmen lomaa edeltäneen kuukauden aikana on tehnyt myös urakkatyötä. Jos taas ennen loman alkamista tapahtunut siirtyminen aikapalkasta urakkapalkkaan on tarkoitettu niin pysyväiseksi, että voidaan perustellusti olettaa, että se jatkuisi koko vuosiloman ajan, on vuosiloman palkka laskettava 7 §:n 3 mom:n perusteella työntekijän saaman urakka-ansion mukaisesti. Sama koskee myös niitä tapauksia, joissa työntekijä on työssä vain määrättyinä päivinä (24. 1. 286 §).

Kunnalliskodin puusepän, joka oli sairastunut 13. 5. 1954 ja siitä lähtien yhtäjaksoisesti saanut lääkärintodistusten perusteella lomaa 12 kk:n ajan, työsuhde kaupunkiin oli katkennut ko. vuoden kuluttua. Tämän jälkeen asianomaisen oli anonut vuosilomakorvausta lomakaudelta 1954—1955. Palkkalautakunta oli aikaisemmin antamassaan lausunnossa ehdottanut anomuksen hylättäväksi. Kun ko. puusepän työsuhde oli päättynyt 12. 5. 1955, määräytyi hänen oikeutensa vuosilomakorvaukseen vuosilomalain 6 §:n mukaan, jossa määrätään, että jos työntekijä on --- sairauden tai muun esteen vuoksi, joka on kestänyt kerrallaan kauintaan kuukauden, ollut estynyt työstä, luettakoon poissaoloaika vuosilomaa määrättäessä työssäolon ajaksi. Em. pykälän perusteella ko. henkilön sairausaikaa ei voitu ottaa huomioon vuosilomakorvaukseen oikeuttavia kuukausia laskettaessa, joten hän siis ei ollut oikeutettu anomaansa lomakorvaukseen. Kaupunginlakimies, jolta kaupunginhallitus tämän jälkeen oli pyytänyt lausuntoa, oli asettunut sille kannalle, että ko. anomukseen olisi ollut suostuttava vedoten uuden lomasäännön 4 ja 5 §:n määräyksiin: »Työssäolon ajaksi luetaan poissaolo työstä, joka aiheutuu --- sairaus- tai synnytyslomasta siinäkin tapauksessa, että loma on kestänyt kauemmin kuin työntekijäin vuosilomalain 6 §:n 1 mom:ssa määrätään.» Tämän jälkeen palkkalautakunta antoi uuden lausunnon, missä edelleen ehdotettiin anomus hylättäväksi sillä perusteella,

että II virkasääntökomitean mietinnössä aikaisempi viittaus palvelusajan pituutta ja työssäoloaikaa koskeviin pykäliin oli jätetty pois, jotta käsitteet palvelusajan pituus ja työssäoloaika pidettäisiin selvästi erillään. Näin ollen ne työntekijät, jotka jäivät edelleen kaupungin palvelukseen oli vuosilomasääntöjä määrättäessä pyritty asettamaan edullisempaan asemaan kuin ne, joiden työsuhte päättyi. Kaupungilla ei nim. viimeksi mainitussa tapauksessa ollut mitään intressiä suoda työntekijälle työsuhteen päättyessä parempia etuja kuin mitä työntekijä sai siinä tapauksessa, että työsuhte jatkui (17. 1. 223 §, 27. 11. 2 764 §, 4. 12. 2 833 §).

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajalle päätettiin ilmoittaa, että kun oli kysymys siitä, millä tavalla työsopimussuhteessa olevan *siivoja-vahtimestarin vuosilomaedut* määräytyivät silloin, kun hän hoiti kahta erillistä tehtävää, joista toinen ei ollut koko lomanmääräytymisvuoden pituinen, oli pidettävä selvänä, että hänen tuli saada vuosilomaedut molemmista hoitamistaan tehtävistä. Jotta tämä voitaisiin toteuttaa ilman erikoisjärjestelyjä, olisi loma annettava sellaisena aikana, jolloin hänelle maksetaan palkkaa molemmista tehtävistä. Koska ko. henkilö oli pitänyt kertomusvuoden kesänä lomansa kesäkuussa, jolloin hänen työsuhteensa siivoojan työssä oli ollut katkenneena, oli hänelle vuosilomalain 8 §:n mukaan maksettava loman korvauksena täydet palkkaedut siltä ajalta, jonka hän vuosilomalain 3 §:n ja työntekijäin vuosilomasäännön 2 §:n mukaan oli ollut oikeutettu saamaan vuosilomaa. Korvauksen laskemisessa oli noudatettava vuosilomalain 7 §:n säännöksiä ja kuukausipalkkaiseen työntekijään nähden meneteltävä päiväpalkan määrittelyssä siten, että kuukausipalkka jaettiin 25:llä (28. 8. 2 000 §).

Urheilu- ja retkeilytoimisto oli pyytänyt lausuntoa *urheilutilaisuuksissa järjestysmiehinä* toimivien henkilöiden oikeudesta lomakorvaukseen, mihin vastauksena palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että huomioon ottaen työntekijäin vuosilomalain 9 §:n 2 mom:n määräykset ei ko. järjestysmiehille kuulunut lomakorvausta, koska he eivät olleet olleet keskeyttämättömässä työsuhteessa kaupunkiin (18. 9. 2 139 §).

Kun eräät ko. järjestysmiehinä toimivista henkilöistä olivat valittaneet kaupunginhallitukselle mainitusta palkkalautakunnan päätöksestä, annettiin tämän johdosta pyydetty selitys, missä valitus ehdotettiin hylättäväksi (18. 12. 2 993 §).

Kaasulaitoksen taholta oli tiedusteltu, oliko *eläkkeelle siirtyvälle henkilölle annettava kesäloma* rahana vai luonnossa 1) varsinaisena lomanantokautena ja 2) tämän ulkopuolella. Palkkalautakunnan vastaus sisälsi mm. seuraavaa: yleisenä periaatteena on pidettävä, että vuosiloma myös eroamistapauksissa annetaan mahdollisuuksien mukaan luonnossa. Jos eroaminen tapahtuu varsinaisena lomanantokautena, vaikuttaa asiaan se, milloin ao. henkilö on sanonut itsensä irti. Vaikka laitos olisi etukäteen määrännyt hänen vuosilomansa, on hänellä tästä riippumatta oikeus siirtyä eläkkeelle haluamanaan päivänä. Irtisanomisen jälkeen voi laitos määrätä viranhaltijan vuosiloman alkavaksi kahden viikon kuluttua tiedoksiannosta, mutta missään tapauksessa lomaa ei voida määrätä pitemmäksi ajaksi kuin eroamispäivään saakka. Osa kesälomaa joudutaan tällöin korvaamaan rahana. Mainittu menettely perustuu virkasäännön määräykseen, että lomajärjestys on saatettava viranhaltijan tietoon viimeistään kaksi viikkoa ennen vuosiloman alkamista. Sama koskee myös työntekijöitä. Jos taasen viranhaltija siirtyy eläkkeelle muuna kuin varsinaisena lomanantokautena, voidaan, jos vuosiloma on 25 työpäivää pitempi, ylimenevä osa antaa varsinaisen lomanantokauden ulkopuolella. Samoin on myös työntekijäin kohdalla, mikäli vuosiloma ylittää kuukauden. Jos taas viranhaltijan vuosiloma on 25 työpäivää ja työntekijän kuukautta lyhyempi, ei koko loman antaminen luonnossa voi tulla kysymykseen, vaan on se osittain korvattava rahalla. Työntekijäin vuosilomalain mukaan työsuhteen päättyessä on työntekijällä oikeus saada loman korvauksena täydet palkkaedut siltä ajalta, jonka hän muuten olisi ollut oikeutettu saamaan vuosilomaa. Työntekijällä ei ole oikeutta vaatia vuosilomaa annettavaksi luonnossa, vaan riippuu tämä työnantajan harkinnasta. Vastaavasti virkasuhteen päättyessä viranhaltijalle suoritetaan lomakorvausta. Vanhastaan omaksutun käytännön mukaisesti on viranhaltijalle tai työntekijälle hänen pyynnöstään annettu vuosilomaa etukäteen, mikäli se laitoksen töiden kannalta on ollut mahdollista. Kuitenkaan ei työnantaja voi yksipuolisesti määrätä ao. henkilöä pitämään lomaansa, vaan vaaditaan siihen tämän suostumus (22. 5. 1 346 §, 29. 5. 1 402 §).

Kahdesta virasta samalle henkilölle myönnettävä loma. Lastentarhain toimiston leikinhajaajan, joka oli ollut samanaikaisesti kahdessa eri kaupungin virassa, nim. nuorisotoi-

miston työsopimussuhteisessa kerhokeskuksen hoitajan ja lastentarhojen lautakunnan alaisena leikkikenttien leikinohjaajan virassa, vuosilomaa koskevan anomuksen johdosta anojalle päätettiin ilmoittaa, että hän oli oikeutettu saamaan lomakorvauksen siltä ajalta, minkä pituiseen vuosilomaan hän vuosilomasäännön mukaan olisi ollut oikeutettu. Koska anoja oli ollut lastentarhain toimiston palveluksessa virkasuhteessa 1. 2. 1956 alkaen, oli hän tältä ajalta oikeutettu saamaan vuosilomaa yhden päivän kutakin sellaista kuukautta kohden, jona hän oli ollut virkasuhteessa kaupunkiin vähintään 16 päivää, eli siis yhteensä vuosilomaa kolme päivää. Sen sijaan nuorisotoimiston tuli ottaa huomioon ao. säännösten mukaan anojan aikaisemmin kaupungilla palvelemaat ajat myöntäessään hänelle vuosilomakorvauksen. Mikäli ao. henkilö halusi pitempää vapautta leikinohjaajan virastaan, tuli hänen anoa palkatonta virkavapautta tästä virasta, sillä viranhaltijan ollessa työssä kahdessa eri virastossa samaan aikaan tuli kummankin näistä myöntää loma omalta osaltaan toisistaan riippumatta. Kun lomien pituus oli erilainen, oli ao. viranhaltijan anottava palkatonta virkavapautta siitä virasta, josta hänellä oli lyhyempi loma-aika, jos hän halusi olla lomalla pitemmäksi myönnetyn ajan (17. 7. 1 786 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 186 viranhaltijalle samalla kun eräitä anomuksia hylättiin (11. 12. 2 890 §). Eräissä tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja täysien palkkaetujen myöntämistä koskevista asioista esim. työntekijäin ulkomaisten edustusmatkojen ajalta (19. 6. 1 599 §).

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 82 viranhaltijalle ja osapalkkaista virkavapautta 25 viranhaltijalle.

Nuorisotyölautakunnalle päätettiin ilmoittaa sen esityksen johdosta, että *reservin kertausharjoituksiin* kutsutun nuorisoomiehen viransijainen apulaishuorisoomies oli palkattava hänen virkansa säästyneen palkan lisäksi sillä palkanosalla, joka jäi, kun huorisoomiehen palkasta oli vähennetty hänen valtiolta saamansa reserviläispalkka (19. 6. 1 575 §).

Sairaalalautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että reservin kertausharjoituksiin osallistuvan palkkaetujen määrääminen kertausharjoitusten ajalta kuului kaupunginvaltuuston 2. 9. 1953 tekemän päätöksen mukaan ao. virastolle tai laitokselle (28. 8. 1 993 §).

Sähkölaitoksen apulaismittarimestari oli anonut *osittaista palkatonta virkavapautta* 1. 10. 1956—30. 4. 1957 väliseksi ajaksi siten, että hän saisi olla poissa toimesta 10 tuntia viikossa, koska hänen tarkoituksenaan oli suorittaa koneteknikon tutkinto. Teollisuuslaitosten lautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että koska anoja tulisi opiskelunsa ohella hoitamaan myös virkaansa, häneen olisi sovellettava virkasäännön 17 §:n 4 mom:a ja 22 §:n 6 mom:a, joiden mukaan lautakunta on itse oikeutettu myöntämään asianomaiselle oikeuden suorittaa toistaiseksi tai määräajaksi osapäivätyötä ja määräämään työajan ja palkkauksen tällaisessa tapauksessa (30. 10. 2 563 §).

Virkavapausajan palkkaedut. Terveystarkastaja, jolle oli myönnetty 60 % kokonaispalkasta virkavapauden ajalta sillä ehdolla, että hän pysyy kaupungin palveluksessa 5 v virkavapauden päättymisestä lukien tai sitä ennen erotessaan suorittaa saamansa palkkaedut takaisin, oli anonut että hänet vapautettaisiin opintomatkan ajalta saamansa osapalkan takaisinmaksuvelvollisuudesta, kun hän 27. 8. oli saanut nimityksen lääkintöhallituksen kansanterveysosaston osastopäälliköksi ja olisi hänen voidakseen ottaa tehtävän vastaan erottava kaupungin palveluksesta ennen ko. 5 v:n määräajan loppumista. Samalla kun mainitulle tarkastajalle oli myönnetty virkavapaus oikeuksin saada 60 % kokonaispalkkauksesta ja 5 v:n ehdoin, palkkalautakunta teki määräaikojen osalta periaatepäätöksen, jonka mukaan, jos virkavapaus on alle 3 kk:n, riittää 2 v:n määräaika, 4—6 kk:n virkavapauden osalta 3 v:n ja yli 6 kk:n virkavapauden osalta 5 v:n määräaika. Aikaisemmin ei käytäntö vastaavissa tapauksissa ollut täysin vakiintunut. Lausunnossaan kaupunginhallitukselle palkkalautakunta päätti esittää, että terveystarkastajan 8. 10. 1952—7. 7. 1953 väliseltä virkavapausajalta saamista palkkaeduista, 366 000 mk:sta, olisi perittävä kaupungille takaisin puolet eli 183 000 mk (9. 10. 2 318 §).

Viransijaiselle maksettava korvaus. Elintarvikekeskuksen lautakunta oli ilmoittanut, että sinä aikana, jolloin kassanhoitajan apulaisena toimiva *toimistoapulainen* oli synnytyslomalla, hänen tehtäviään hoiti toinen toimistoapulainen oman toimensa ohella tavaltaan urakkaluontoisesti. Elintarvikekeskuksen lautakunta esitti, että ko. toimistoapulaiselle saataisiin maksaa 2 kk:n 24 p:n ajalta puolet lomalla olevan viranhaltijan peruspalkasta. Laitokselta oli tiedusteltu, miksi asianomaiselle ei ollut annettu määräystä suorittaa

ylityötä ko. aikana, mikäli tehtäviä ei ollut ehditty suorittaa virka-aikana. Mm. yleislakosta johtuneiden kulkuvaikeuksien ym. syiden vuoksi ei tavanomaista menettelyä ollut voitu noudattaa. Palkkalautakunta päätti kuitenkin esittää lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että elintarvikekeskus velvoitettaisiin suorittamaan ko. toimistoapulaiselle jälkikäteen ylityökorvausta todistettavasti todettujen ylityötuntien mukaisesti (25. 9. 2 197 §).

Apulaiskaupungineläinlääkäri, joka oli oman virkansa ohella hoitanut kaupungineläinlääkärin virkaa viimeksimainitun ollessa virkavapaana, oikeutettiin nostamaan virkojen peruspalkkojen välinen erotus 10 060 mk palkkiona siitä ylityöstä, jota hän oli ko. aikana suorittanut, koska hän kuului niihin viranhaltijoihin, jotka eivät olleet oikeutettuja ylityökorvaukseen (6. 11. 2 607 §).

Sen sijaan liikennelaitoksen tilastotoimen ja tarkkailutoimen esimiehille, jotka olivat oman virkansa ohella joutuneet hoitamaan apulaismojohtajan tehtäviä, ei puollettu maksettavaksi erikoiskorvausta ylimääräisestä työstä, koska heillä oli oikeus saada tavanmukainen ylityökorvaus (13. 11. 2 651 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen palkkalautakunta myönsi tarvittavan määrärahan 547 tapauksessa. Jatkettua sairauslomaa myönnettiin 28 viranhaltijalle.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiolaitos	206 865	Desinfioimislaitos	4 485
Järjestelytoimisto	248 950	Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	6 56 790
Rahatoimisto	1 033 985	Kouluhammasklinikka	696 855
Tilastotoimisto	136 045	Veneeristen tautien poliklinikat	8 460
Verovirasto	11 145	Äitiys- ja lastenneuvolat	1 280 750
Palkkalautakunta	158 255	Sairaalan tilivirasto	226 475
Maistraatti	316 620	Lastensuojelulautakunta	432 540
Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttori	347 220	Lastenhuoltolaitokset	1 348 210
Toisen kaupunginvoudinkonttori	485 985	Lastenhuoltolaitosten tilat	17 805
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	141 500	Oikeusaputoimisto	38 090
Helsinki—Malmin kaupunginvoudinkonttori	12 925	Työnvälitystoimisto	98 205
Rakennustarkastustoimisto	188 080	Väestönsuojelulautakunta	6 765
Raastuvanoikeus	1 590 750	Nuorisotyölautakunta	57 280
Syyttäjistö	231 115	Suomenkielinen työväenopisto	2 515
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	66 860	Kähertäjäkoulu	14 605
Poliisilaitos	72 170	Valmistava tyttöjen ammattikoulu	282 575
Terveystieteiden lautakunta ja sen toimisto	294 770	Kotitalouslautakunta	166 500
Terveystieteiden valvonta	230 685	Lastentarhain lautakunta	56 110
Terveystieteiden tutkimusten laboratorio	202 110	Kaupunginkirjasto	1 376 170
Maidontarkastamo	325 730	Kaupunginorkesteri	368 745
		Kiinteistövirasto	70 380
		Rakennusvirasto	560 105
		Satamalaitos	71 990
		Teurastamo	8 070

Sairausloma-ajan palkkaetuja koskevat tulkintakysymykset. Sofianlehdon vastaanottokodin lastenhoitaja oli ollut synnytyslomalla 19. 2. — 13. 5. 1954, miltä ajalta hän anoi palkkaa sillä perusteella, että oli hoitanut lastenhoitajan virkaa Helsingin yleisessä sairaalassa aikana 6. 9. 1948—31. 8. 1953, jonka jälkeen hän välittömästi siirtyi em. vastaanottokodin tilapäiseksi lastenhoitajaksi. Virkasäännön määräyksen mukaan kaupungin palveluksessa oleva tilapäinen viranhaltija saa synnytyksen vuoksi myönnettyltä virkavapausajalta palkkaa vain, jos hän välittömästi ennen virkavapautta on ollut kaupungin palveluksessa vähintään 9 kk. Koska ko. henkilö oli tullut kaupungin palvelukseen vasta 1. 9. 1953, olisi mainittu 9 kk:n palvelusaika mennyt umpeen vasta 31. 5. 1954, kun taas synnytysloma oli alkanut jo 19. 2. 1954. Näin ollen asianomaisella ei virkasäännön mu-

kaan ollut oikeutta saada palkkaa ko. ajalta, minkä nojalla palkkalautakunta lausunnossaan asettui kielteiselle kannalle anomukseen nähden (24. 1. 313 §). Ko. lastenhoitajan valitettua päätöksestä lääninhallitukseen pyydettiin uudelleen lausuntoa siitä, milloin mainittu virka oli tullut vakinaistetuksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että mainitun lastenhoitajan viran palkka oli vasta 1. 1. 1955 lähtien maksettu vakinaisten viranhaltijain tililtä, joten virka oli siis ollut tilapäinen vielä em. synnytysloman aikana (28. 2. 619§). Lääninhallitus oli päätöksellään hylännyt valituksen, mikä merkittiin tiedoksi (24. 4. 1 128 §).

Liikennelaitoksen rahastaja oli ollut talvilomalla 29. 2. 1956 saakka, jolloin hän oli mennyt silmälääkärille. Tämä määräsi sairausloman alkavaksi 1. 3., joka sattui ensimmäiseksi lakkopäiväksi. Ko. rahastaja oli anonut palkkaa sairausloman ajalta 1. 3. — 3. 3. Liikennelaitos oli ehdottanut, että asianomaiselle saataisiin maksaa tältä ajalta palkka. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitokselle, että koska ko. sairauden oli katsottava alkaneen päivää ennen yleislakon puhkeamista ja koska hänen talvilomansa oli päättynyt vasta 29. 2., oli anojalle kohtuussyistä suoritettava sairausajalta palkka, vaikka palkkalautakunnan 27. 3. tekemän päätöksen mukaisesti lakon aikana sairastuneille ei yleensä maksettu palkkaa sairausloman ajalta (24. 4. 1 114 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Raastuvanoikeus	39 265	Marian sairaala	723 930
Syyttäjistö	20 095	Auroran sairaala	153 560
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	7 440	Kivelän sairaala	472 675
Terveystenhoitolautakunta ja sen toimisto	107 655	Nikkilän sairaala	30 570
Kouluhammasklinikka	47 460	Huoltovirasto	22 835
Äitiys- ja lastenneuvolat	642 965	Lastenhuoltolaitokset	131 845
Sairaalalautakunta	75 255	Urheilu- ja retkeilylautakunta ...	152 505
		Lastentarhat	95 345
		Kaupunginorkesteri	27 750

Hautausavustusta myönnettiin 197 kuolinpesälle yhteensä 7 985 435 mk.

Rakennustarkastustoimiston esityksen johdosta, joka koski vuosilomakorvauksen maksamista 13. 1. 1956 kuolleen rakennustarkastajan kuolinpesälle hänen käyttämättä jääneen vuosilomansa eli 10 päivän osalta, päätettiin ilmoittaa, että myös virkasuhteen päättyessä kuoleman johdosta annetaan viranhaltijalle lomakorvaus ottaen huomioon työntekijäin vuosilomalain säännökset. Koska ko. vuosilomalaki ei tunne virkasäännön 37 §:ssä edellytettyä pitempää vuosilomaa, mikäli loma annetaan varsinaisen lomanantokauden ulkopuolella, oli todettava, ettei ko. rakennustarkastajan kuolinpesä virkasäännön mukaan ollut oikeutettu muuta kuin 10 päivän lomakorvaukseen. Tämän myöntäminen kuului ao. virastolle ja oli sillä käytettävissään tili Viranhaltijain vuosilomakustannukset, jolta ao. korvaus voitiin myöntää (7. 2. 419 §).

Kunnalliskodin sairaanhoitajan kuolinpesä oli anonut, että sille myönnettäisiin asianomaiselle suorittamatta jääneet ikälisät. Palkkalautakunta päätti myöntää kuolinpesälle suoritettavaksi 2. ikälisän 1. 1. 1956 lukien ko. sairaanhoitajan vs. virassa ja 2. ikälisän vakinaisessa virassa 1. 2. 1956 lukien kuolinpäivään 20. 2. 1956 saakka (10. 4. 906 §).

Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa puollettiin kertakaikkisen 10 000 mk:n korvauksen maksamista rakennusviraston puistotyöntekijän, joka oli kuollut 15. 12. 1955, kuolinpesälle sen valtuuston 28. 12. 1955 tekemän päätöksen perusteella, jonka mukaisesti kaupunki maksoi eläkkeellä oleville henkilöille ko. korvauksen edellyttäen, että ao. eläkkeensaaja nautti eläkettä vielä 15. 12. 1955 (24. 4. 1 132 §).

Ikälisät. Kertomusvuonna myönnettiin yhteensä useita tuhansia ikälisiä kaupungin viranhaltijoille. Lisäksi annettiin kansakoulujen tarkastajille lausuntoja ikälisien myöntämisestä kansakoulunopettajille. Myöskin annettiin kaupunginhallitukselle 120 tapauksessa lausunto ikälisän tai ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntämisestä koskevassa asiassa. Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli oikeuttanut eräät viranhaltijat lukemaan hyväkseen ikälisiä varten muualla palveltuja aikoja, palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja päätti myöntää anotut ikälisät.

Joissakin tapauksissa kaupunginhallitukselle puollettiin, että asianomaiset oikeutettiin lukemaan hyväkseen $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ jne. siitä ajasta, jonka he olivat olleet valtiolla, toisten kuntien tai yhtymien palveluksessa. Mikäli muualla suoritettu työ ei ollut samankaltaista kuin asianomaisen kaupungin palveluksessa suorittama työ, ehdotettiin virkavuosien hyväksilukemista koskevat anomukset hylättäväksi (23. 10. 2 490 §).

Erään anomuksen johdosta, joka koski sairaalain tiliviraston kamreerin oikeutta lukea hyväkseen valtiolla palvelemaansa ajat, palkkalautakunta esitti lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että koska anoja ao. aikoina oli ollut virkasuhteessa valtioon, oli sanotut ajat ilman eri päätöstä virkasäännön määräyksen nojalla luettava ao. viranhaltijan hyväksi, joten anomus ei antanut aihetta mihinkään erillisiin päätöksiin (23. 10. 2 494 §).

Eräessä tapauksessa liikennelaitoksen palveluksessa olevan konemestarin anottua ikälisää palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitokselle, että koska ko. konemestari oli työsuhteessa kaupunkiin, hänelle ei voitu myöntää ikälisää. Sen sijaan ikälisää vastaavan palkan korotuksen myöntäminen kuului liikennelaitoksen lautakunnalle (6. 11. 2 603 §).

Invaliidisäätiö oli anonut, että kaupunki lukisi viranhaltijainsa ikälisään oikeuttavaksi palvelusajaksi myöskin ne ajat, jotka nämä ovat toimineet Invaliidisäätiön kuntouttamislaitoksen toimessa vedoten siihen, että myöskin Suomen Punaisen Ristin sairaalalle on myönnetty vastaavanlainen oikeus. Invaliidisäätiö mainitsi anomuksessaan, että viranhaltijoitten ikälisiä laskettaessa otettaisiin huomioon se aika, minkä viranhaltija on toiminut sellaisessa yleisessä laitoksessa, jonka kanssa kaupungilla on tästä sopimus. Tämä käsitys oli kuitenkin erheellinen, sillä kaupunginhallituksen harkinnasta riippuen voitiin ikälisään oikeuttavaan palvelusaikaan lukea vain palvelus sellaisessa yleisessä tai yksityisessä laitoksessa tai liikkeessä, joka oli siirtynyt kaupungin haltuun, edellyttäen, että viranhaltija oli välittömästi tai viimeistään 2 kk:n kuluttua siirron tapahduttua tullut kaupungin palvelukseen. Koska ko. anomukseen suostuminen merkitsisi vaarallisen ennakkotapauksen muodostumista ja aiheuttaisi vastaavanlaisia anomuksia myös niiden sairaalain ja laitosten taholta, joiden kanssa kaupungilla oli hoitopaikkoja koskevia sopimuksia, päätti lautakunta, ettei esitys antaisi aihetta toimenpiteisiin (20. 11. 2 688 §).

Eläkeasiat. Palkkalautakunta myönsi kertomusvuoden aikana 363 eläkettä sekä 173 leskieläkettä. Kasvatusapua myönnettiin 39 tapauksessa. Eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 30, näistä oli 4 leskieläkettä. 15 eläkeanomuksesta annettiin kaupunginhallitukselle lausunto. Edelleen merkittiin tiedoksi eräitä korkeimman hallinto-oikeuden tai lääninhallituksen päätöksiä, jotka koskivat eläkkeiden myöntämispäätöksistä tehtyjä valituksia (17. 4. 1 045, 1 046, 1 047 §, 24. 4. 1 129, 1 130 §).

Vanhoiden eläkkeiden uudelleenlaskeminen. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt 28. 12. 1955, että 1. 1. 1947 alkaen myönnettyt viranhaltijain sääntömääräiset eläkkeet ja sellaiset leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaiset eläkkeet, jotka oli määrätty valtuuston 14. 4. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti eräin muutoksin, tarkistetaan yksityiskohtaisesti siten, että nämä eläkkeet tulevat vastaamaan samasta tai vastaavasta virasta alkuaan hyväksiluetun palvelusajan mukaan kertomusvuonna myönnettäviä eläkkeitä.

Suoritettaessa valmisteluja em. eläkkeiden uudelleenlaskemiseksi oli ilmennyt, ettei kaikkia niitä virkoja, joitten entisille haltijoille oli 1. 1. 1947 jälkeen myönnetty eläke, voitu automaattisesti sijoittaa uuteen palkkaluokkaan. Tämän vuoksi palkkalautakunta päätti vahvistaa eräissä tapauksissa 1) sen palkkaluokan, jota ao. henkilön entisen viran voitiin katsoa vastaavan ja jonka mukaan eläkkeen uudelleenlaskenta olisi suoritettava sekä 2) ne periaatteet, joiden mukaan erät muut eläkkeet olisi laskettava.

Palkkalautakunta päätti hyväksyä 1. 1. 1947 alkaen myönnettyt viranhaltijain sääntömääräiset eläkkeet, sellaisina kuin ne tarkistuslaskennan jälkeen olivat sekä lähettää ko. eläkelaskelmat rahatoimistolle tiedoksi (17. 1. 238 §, 20. 3. 785 §, 27. 3. 855 §, 24. 4. 1 123 §, 8. 5. 1 231 §, 10. 7. 1 705 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa todeta,

1) että kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 päättämä eläkkeiden uudelleenlaskenta oli päätöksen 1) ponnien osalta, joka koski viranhaltijaeläkkeitä, suoritettu loppuun lautakunnan 20. 3. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti sekä edelleen esittää,

2) että mainitun päätöksen 2) ponnien mukaisesta menettelystä ennen 1. 1. 1947 myönnettyjen viranhaltijaeläkkeiden uudelleenlaskemisen suhteen olisi luovuttava ja myöskin nämä eläkkeet samoin kuin vastaavat leskieläkkeet ja kasvatusavut laskettava yksityiskohtaisesti uudelleen päätöksen 1) ponnien osoittamalla tavalla,

3) että työntekijäin eläkkeiden tarkistus suoritettaisiin siten, että vuosina 1929—1947 myönnetty eläkkeet määriteltäisiin interpoloimalla eläkepohjat nykyiselle palkkatasolle, että v. 1948—1950 myönnetyille eläkkeille suoritettaisiin 40 %:n korotus, sekä että v. 1951 myönnettyjä eläkkeitä korotettaisiin 30 %:lla, v. 1952 myönnettyjä 20 %:lla, v. 1953 myönnettyjä 10 %:lla ja v. 1954 myönnettyjä 3 %:lla, mitä korotusprosentteja olisi sovellettava myös työntekijäin jälkeen myönnettyihin leskieläkkeisiin ja kasvatusavustuksiin,

4) että kaikki ylimääräiset eläkkeet niiden myöntämisajasta riippumatta korotettaisiin 20 %:lla, sekä

5) että kaikkien eläkkeiden osalta luovuttaisiin perimästä takaisin sitä osuutta, mikä kaupunginvaltuuston päätöksen 5) ponnien perusteella on 10 %:n korotuksen muodossa ennakolta ehkä liikaa maksettu (30. 4. 1 185 §).

Kuntien Teknilliset toimihenkilöt -yhdistys oli tehnyt esityksen viranhaltijain *eläkesäännön tulkinnasta* vuorotyötä tekevien viranhaltijain sunnuntaityöstä suoritetun korvauksen huomioon ottamiseksi eläkepohjaa laskettaessa, koska myös työntekijäin eläkettä laskettaessa otettiin huomioon sunnuntaiyökorvaus ym. lisät. Palkkalautakunta päätti kuitenkin, ettei esitys antanut aihetta toimenpiteisiin, kun eläkesääntöjä koskevissa neuvotteluissa ko. asia oli jo ollut esillä, mutta katsottiin silloin, ettei ns. virkasivutulokäsittelyn laajentaminen voinut tulla kysymykseen (21. 2. 553 §, 22. 5. 1 334 §).

Eläkkeet. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt, samalla kun päätettiin leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaisten eläkkeiden tarkistamisesta, että kaikki eläkkeet suoritetaan 1. 1. 1956 alkaen siten, että ennakkona eläkkeiden korotuksesta suoritetaan ko. päivästä lukien 10 %:n korotus entisiin eläkkeisiin, siksi kunnes eläkkeiden uudelleenlaskenta olisi loppuun suoritettu. Viranhaltijaeläkkeiden uudelleen laskennan päätyttyä palkkalautakunta vahvisti 27. 3. 1956 uusien eläkkeiden määrän, joita oli yhteensä 1 460. Päätös oli tarkoitettu täytäntöönpantavaksi toukokuussa taannehtivasti kertomusvuoden alusta alkaen. Täytäntöönpanoa valmisteltaessa oli kuitenkin todettu, että ko. eläkkeistä 301 oli sellaista, joiden uudelleen vahvistetut määrät alittivat sen 10 %:n ennakkokorotuksen, mikä asianomaisille vuoden alusta oli maksettu. Näistä suurin osa oli liikennelaitoksen rahastajia ja kuljettajia. Liikaa maksettu määrä oli rahastajien kohdalla yleensä 170 mk, ja vaihteli muuten 40—1 500 mk:aan. Koska eläkkeiden tarkistuksia oli tarkoitus suorittaa jatkuvasti samassa suhteessa kuin viranhaltijoiden palkkoja korotettiin ja koska palkkoihin 1. 7. 1956 lähtien tulisi tasokorotus, nousisivat eläkkeet myöskin siksi paljon, että ylitykset eivät missään tapauksessa muodostuisi jatkuviksi. Tämän vuoksi palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että mikäli viranhaltijaeläkkeisiin ennakkona myönnetty 10 %:n korotus oli aiheuttanut eläkkeen nousun korkeammaksi kuin lopullisesti vahvistettu eläke, kaupunki luopuisi perimästä takaisin erotusta tammi-huhtikuun ajalta v. 1956.

Eläkkeiden uudelleen laskemisen yhteydessä noudatettaviin periaatteisiin nähden palkkalautakunta päätti tulkita kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 ja 30. 5. 1956 tekemiä päätöksiä siten, että työntekijäeläkkeiden tarkistuksen yhteydessä oli ns. lakkolisä ja tuottavuuslisä otettava huomioon myös 1. 7. 1956 jälkeen myönnettyjen tai myönnettävien eläkkeiden osalta siten, että sanotut korotukset lisättäisiin eläkkeisiin puolivuositain määrätyn asteikon mukaan, jossa summat alenivat 2 200 mk:sta — 200 mk:aan lähtien ajankohdasta 1. 7. — 31. 12. 1956 aina 1. 1. — 31. 3. 1959 saakka (11. 9. 2 081 §, 18. 9. 2 143 §).

Palkkalautakunta oli päättänyt tulkita kaupunginvaltuuston 28. 2. 1955 tekemän päätöksen 6) kohtaa siten, että erät kertomusvuonna myönnetty korotukset otettaisiin huomioon myös sinä kolmivuotiskautena myönnettävissä työntekijäeläkkeissä, joka seurasi 1. 7. 1956. Valtuuston edellä mainitun ja 30. 5. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti eläkkeiden tarkistus oli jatkuvasti suoritettava samassa suhteessa kuin viranhaltijain palkkoja korotettaisiin, mikä tarkistus koski myös työntekijäin eläkkeitä. Ko. päätökset koskivat vain vanhoja, ts. jo myönnettyjä eläkkeitä, mutta koska työntekijäin osalta, joiden eläkepohja muodostui kolmen vuoden keskiansiosta, ei voitu oikeudenmukaisen tuloksen saavuttamiseksi kaikissa tapauksissa seurata määrättyä kaavamaisista linjaa jälkikäteen suoritettavien tarkistusten muodossa, palkkalautakunta oli katsonut voivansa jo tässä vaiheessa liittää sanottuihin eläkkeisiin eräitä sellaisia korotuksia, jotka ilmeisesti joka tapauksessa olisi myöhemmin otettava huomioon. Ko. päätös, jonka kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen, aiheutti sen, ettei 1. 7. 1956 jälkeisenä kolmivuotiskautena myönnettäviä työntekijäin eläkkeitä tarvinnut enää jälkeenpäin tarkistaa taan-

nehtivasti ns. lakkokorotuksen osalta ja siten se muodosti puhtaasti käytännöllisen toimenpiteen. Edellä olevan mukainen selitys päätettiin antaa lausuntona kaupunginhallitukselle (25. 9. 2 207 §).

Terveystieteidenhuoltolääkärin sekä vanhainkodin johtajan tiedusteluun, joka koski eläkkeellä olevan terveyssisaren palkkiota hänen toimiessaan lastenneuvolan terveyssisaren tai vanhainkodin sairaanhoitajan viransijaisena, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että ko. terveyssisarelle saatiin maksaa hänen hoitamansa viran loppupalkan mukainen viransijaisuuspalkkio vähennettynä kuitenkin sillä määrällä, millä kaupungin eläke ylitti valtion maksaman eläkkeen (15. 5. 1 273, 1 274 §, 31. 7. 1 863 §).

Ammattiopetuslaitosten johtokunnalle päätettiin ilmoittaa, että viransijaisena toimivalle, eläkkeellä olevalle kirjapainokoulun opettajalle saatiin eläkkeen lisäksi maksaa hänen hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeen välinen erotus sekä ylitunti- ja kotityökorvaukset vähentämättöminä (25. 9. 2 179 §).

Yleensä milloin eläkkeellä oleva henkilö hoiti vuosilomasijaisena entistä virkaansa tai vastaavaa, hänelle maksettiin eläkkeen lisäksi hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeen välisen erotuksen suuruinen palkkio (19. 6. 1 574 §, 10. 7. 1 666 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, paitsi edellä muissa yhteyksissä mainituista, myöskin seuraavista asioista: eräiden sairaaloiden lääkärinvirkojen sijoittamisesta vastaaviin palkkaluokkiin muiden samanlaisten kaupungin lääkärinvirkojen kanssa kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 hyväksymän uuden palkkaluokituksen mukaisesti (3. 1. 120 §); palkkalautakunnan toimiston notaarin viran muuttamisesta toimistosihteerin viraksi, kortistoesimiehen viran perustamisesta sekä eräistä muista toimiston virkoja koskevista järjestelyistä (27. 11. 2 777 §).

Lausunnot. Paitsi edellä eri yhteyksissä selostettuja lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle vielä lukuisia lausuntoja asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: liikennelaitoksen eräiden viranhaltijain osallistuminen ao. lautakunnan kokouksiin (3. 1. 61 §); vesilaitoksen vikapäivystystä koskeva muutosesitys (24. 1. 283 §); kirjastolautakunnan taloudenhoitajan ja sihteerin tehtävien hoitaminen (24. 1. 283 §); vanhainkodin ja kunnalliskodin röntgenhenkilökunnan talviloma (31. 1. 352 §); aloite erikoisluokan perustamiseksi kansakouluihin aivovauriolapsia varten (14. 2. 480 §); Auroran sairaalan lämpökeskuksen päivystyksen järjestäminen (21. 2. 534 §); Auroran sairaalan henkilökunnan asuntojen siivouksen järjestely (28. 2. 615 §); veneerien tautien poliklinikan lääkäriyövoiman uudelleenjärjestely (6. 3. 674 §); kaupunginorkesterin johtajan kiinnitys seuraavaksi viisivuotiskaudeksi (13. 3. 732 §); sairaalain sääntökomitean mietintö (13. 3. 731 §, 20. 3. 784 §); kunnalliskodin johtokunnan esitys henkilökunnan vaatteiden pesusta ja silityksestä perittävästä korvauksesta (20. 3. 798 §); palopäällystön työaikaa sekä päivystys- ja sunnuntaityökorvausta koskeva esitys (27. 3. 881 §); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys ateriakorvauksen suorittamisesta eräille kodinhoitajille ja kodinsiivoojille (10. 4. 936 §); vesilaitoksen kassanhoitajan vapauttaminen liikaa maksetun palkan takaisinperimisestä (17. 4. 1 034 §); raastuvanoikeuden oikeuspormestarin, vanhempien ja nuorempien oikeusneuvosmiesten ja kunnallisneuvosmiehen muistutuskirjelmä valtuuston 28. 12. 1955 tekemän palkkauspäätöksen johdosta (17. 4. 1 052 §); Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitys päivystystyöstä ja sen korvaamisesta (17. 4. 1 055 §); Oslon kunnallisiin laitoksiin tutustumista varten luottamusmiehille järjestettävää opintomatkaa koskeva esitys (24. 4. 1 104 §); ruotsinkielisen työväenopiston vahtimestarin palvelusajan muuttaminen (24. 4. 1 117 §); järjestelytoimiston esitys työntekijäin eläkesäännön edellyttämäksi työkirjaksi (8. 5. 1 209 §); veneerien tautien poliklinikkain alilääkärin virkojen järjestely (15. 5. 1 257 §); elokuun palkan maksaminen eräille väliaikaisille, syysk. 1—9 p:nä virkaansa astuneille kansakoulunopettajille (22. 5. 1 326 §); ammattiopetuslaitosten johtokunnan esitys korvauksen maksamisesta tyttöjen ammattikoulun korjaustyön aikana suoritettua valvonnasta (19. 6. 1 585 §); revisiotoimiston johtosäännön uusiminen ja eräiden revisorin virkojen järjestely (31. 7. 1 852 §); lastentarhoissa ja niihin liittyvissä laitoksissa toimivien harjoittelijoiden palkkauksen järjestely yleislakon lopettamisen yhteydessä tehdyn sopimuksen mukaisesti (31. 7. 1 874 §); valtuustoaloitteet nais- ja mieskansakoulunopettajien virkojen sijoittamiseksi samaan palkkaluokkaan (14. 8. 1 913 §); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys kunnallisten kodinhoitajain lauantaityoajan lyhentämisestä (14. 8. 1 914 §); kaupunginvaltuuston päättämän 3 %:n korotuksen maksaminen asuntotuotantokomitean palveluksessa työsopimus-

suhteessa kuukausipalkalla oleville viranhaltijoille (21. 8. 1 959 §); sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman lääkärien puhelinpäivystyksen järjestäminen (28. 8. 2 004 §); terveydenhoitolautakunnan ohjesääntökomitean mietintö (11. 9. 2 095 §, 18. 9. 2 140 §); kiinteistöviraston eräille harjoittelijoille yleislakon jälkeen liikaa maksetun 2 400 mk:n korotuksen jättäminen takaisin perimättä (18. 9. 2 152 §); vuosilomakorvauksen maksaminen rakennusviraston erotetulle rakennusmestarille (2. 10. 2 240 §); Nikkilän sairaalan hissien huoltoa koskeva järjestely (2. 10. 2 242 §); rahatoimiston uusi johtosääntö (2. 10. 2 267 §); Kulosaaren kartanon talonmies-vahtimestarin entisen työsuhteen kaupunkiin jatkuminen Kunnantöyhteyksien Keskusjärjestön palveluksessaolon jälkeen (2. 10. 2 274 §); sairaalain perheellisille viranhaltijoille luontoisetukorvausta vastaan luovutettujen vuodevaatteiden käyttöoikeuden peruuttaminen (9. 10. 2 309 §); maaseudulta Helsinkiin siirtyvien kuorma-autojen lukumäärän rajoittaminen (30. 10. 2 561 §); konepajatoimikunnan ja yleisten töiden lautakunnan esitykset kaupungin autojen huollon ja korjausten keskitämisestä (6. 11. 2 613 §); sairaalain henkilökunnan asuntokomitean mietintö (13. 11. 2 646 §); ammattiopetuslaitosten johtokunnan esitys ammattikoulujen opettajien osalta uusien kotityökorvausperusteiden käytäntöön ottamisesta (20. 11. 2 719 §).
